

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

Aika 01.06.2026 16:00 - 16:27

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Komu Pekka	puheenjohtaja	poissa esteellisenä 161§/ klo 16.07-16.11
	Bruneau Milla	I varapuheenjohtaja	poissa esteellisenä 161§/ klo 16.07-16.11
	Markkanen Marju	II varapuheenjohtaja	puheenjohtaja 161§/ klo 16.07-16.11
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	
	Uosukainen Kimi	jäsen	
	Laakso Jetta	jäsen	
	Lindqvist Marko	jäsen	
	Aaltonen Kalle	jäsen	
	Lientola Elisa	jäsen	poissa esteellisenä 165§/ klo 16.13-16.17
	Kastehelmi Minerva	jäsen	
	Seesvaara Eero	jäsen	
	McCarron Francis	kaupunginvaltuuston pj.	
	Pakkanen Lasse	kaupunginvaltuuston II vpj.	
	Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja, esittelijä	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Virkkunen Pekka	lakiasiaintohtaja	
	Kovero Anniina	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	asiantuntija § 166 klo 16.17-16.24
	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Kari Mika	kaupunginvaltuuston I vpj.	
	Nieminen Mira	kaupunginvaltuuston III vpj.	

Kaupunginhallituksen puolesta

Pekka Komu

Anniina Kovero

Marju Markkanen

(161 §)

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Elisa Lientola

Eero Seesvaara

Minerva Kastehelmi

(165 §)

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 09.06.2026

Anniina Kovero

hallintojohtaja

§	Otsikko	Sivu
§ 158	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	6
§ 159	Pöytäkirjan tarkastajat	7
§ 160	Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti	8
§ 161	Lahden Seutu - Lahti Region Oy ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy rahoittajasopimusten muutosten hyväksyminen ja Lahden Seutu - Lahti Region Oy osakassopimuksen hyväksyminen	9
§ 162	Talousarviomuutoksia vuoden 2026 talousarvioon KV	17
§ 163	Lahden Mitalia koskevien määräysten päivittäminen	22
§ 164	Muutoksia nuorisovaltuuston kokoonpanossa	25
§ 165	Valtuustoaloite vähäpäästöisten ajoneuvojen pysäköintimaksujen alentamiseksi kadunvarsipysäköinnissä ja kaupunkikonsernin omistamissa pysäköintilaitoksissa yhtiön mahdollisuuksien mukaan KV	28
§ 166	Valtuustoaloite: Mahdollistetaan talviulkoilureittien ylläpito vapaaehtoisten toimesta hallinnollisesti kevyellä menettelyllä KV	35
§ 167	Valtuustoaloite: Lahden kaupunki linjaa, että jokaisen kaupungin peruskoulun oppilaan sekä henkilökunnan tulee olla tunnistettavissa koko koulupäivän ajan KV	45
§ 168	Valtuustoaloite: Ikävaikutusten arvioinnin lisäämiseksi osaksi päätöksentekoa KV	52
§ 169	Valtuustoaloite: Ikäihmisten osallistuminen turvattava päätöksenteon valmistelussa ja seurannassa KV	56
§ 170	Oikaisuvaatimus luonnonsuojeluohjelmaa koskevasta päätöksestä	62
§ 171	Lisäys kaupunginvaltuuston v. 2026 seminaaripäiviin KV	66
§ 172	Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksesta, joka koskee kaupunginvaltuuston päätöstä 16.3.2026 § 13	68
§ 173	Lahden kaupungin ja yrittäjäjärjestön seudullinen elinvoimalupaus	74
§ 174	Kaupungin edustajan määrääminen Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle	77

§ 175	Asemakaavan muutosehdotus A-2930, Kilpiäinen, Valkamankatu 7 sekä siihen liittyvä tonttijakoehdotus M-25-168 KV	79
§ 176	Tiedoksi merkittävät asiat	87

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 158

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

nro 14

§ 159

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Elisa Lientola ja Eero Seesvaara.

§165 osalta pöytäkirjan tarkastajina toimivat jäsenet Minerva Kastehelmi ja Eero Seesvaara.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 160

Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 161

Lahden Seutu - Lahti Region Oy ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy rahoittajasopimusten muutosten hyväksyminen ja Lahden Seutu - Lahti Region Oy osakassopimuksen hyväksyminen

1785/00.00.02.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

omistajaohjauksen asiantuntija Sanna Haarala, p. 044 4826 426

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n ja Lahden Seutu - Lahti Region Oy:n päivitettyt rahoittajasopimukset ja päättää hyväksyä Lahden Seutu - Lahti Region Oy:n osakassopimuksen.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pekka Komu ja kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Milla Bruneau ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella. Komu ja Bruneau poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Marju Markkanen toimi puheenjohtajana.

Asian käsittelyn yhteydessä esittelijä korjasi perusteluosan kohdan Rahoittajasopimus - Lahden Seutu - Lahti Region Oy kolmannen kappaleen tekstiä seuraavasti: "Maksuosuudeksi per asukas sovitaan vuodesta 2026 alkaen yli 5000 asukasta 18,60€ ja alle 5000 asukasta 12,70€." muutettiin: "Maksuosuudeksi per asukas sovitaan vuodesta 2026 alkaen yli 5000 asukaan kuntien osalta 18, 60€ ja alle 5000 asukkaan kuntien osalta 12,70€."

Perusteluosa

Kaupunginhallitus, 30.03.2026 § 94 päätti antaa omistajapoliittisen ohjeen Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:lle ja Lahden Seutu - Lahti Region Oy:lle käynnistää valmistelut liiketoimintojen yhdistämiseksi liiketoimintakaupalla.

Liiketoimintakaupassa Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy myy liiketoimintansa Lahden Seutu - Lahti Region Oy:lle. Lisäksi kaupunginhallitus päättää antaa omistajapoliittisen ohjeen Lahden Seutu - Lahti Region Oy:lle selvittää vaihtoehtot, joilla se organisoii markkinaehtoisien matkailupalvelujen välittämisen liiketoimintakokonaisuuden. Kaupunginhallitus pyysi yhtiöiden muita osakkaita ottamaan kantaa esitettyyn järjestelyyn. Antamissaan kannanotoissa osakkaat ovat puoltaneet järjestelyn edistämistä.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy on Päijät-Hämeen kuntien ja korkeakouluuyhteisöjen yhdessä omistama seudullinen elinkeinoyhtiö, joka tuottaa palveluja alueen elinkeinotoiminnan kehittämiseksi. Lahden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 87,5 %. Yhtiön kuntaosakkaat ovat sitoutuneet

rahoittajasopimuksella yhtiön toiminnan rahoittamiseen. Yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on kehittää ja uudistaa Lahden seudun elinkeinoelämää, edistää yritystoiminnan toimintaedellytyksiä ja alueen vetovoimaisuutta sekä tätä kautta vaikuttaa uusien työpaikkojen, yritysten ja verotulojen syntymiseen. Yhtiön toiminnan perustana ovat Päijät-Hämeen maakuntastrategia sekä sopijapuolten omat ja yhteiset elinkeinopoliittiset tavoitteet. Yhtiön liikevaihto vuonna 2025 oli 4,2 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä 36 henkilöä.

Lahden seutu - Lahti Region Oy on Päijät-Hämeen kuntien omistama alueellista matkailuelinkeinotoimintaa edistävä yhtiö. Sen pääasiallisena tarkoituksena on vastata maakunnan matkailullisen vetovoiman kasvattamisesta, houkuttaa alueelle lisää matkailijoita, ja näin kasvattaa alueen matkailutuloa ja verotuloja. Yhtiön omistajina ovat Päijät-Hämeen kunnat, jotka ovat Kärkölän ja Orimattilan kunnat pois lukien sitoutuneet rahoittajasopimuksella yhtiön toiminnan rahoittamiseen. Lahden kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 52,9 %. Yhtiön liikevaihto vuonna 2025 oli 2,5 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä 14 henkilöä.

Yhtiörakenteen kehittäminen perustuu syksyllä 2025 julkaistuun elinkeinoselvitykseen. Toiminnot yhdistämällä tavoitellaan Lahden seudulle lisää kasvua yritysympäristönä, investoinnin ja työn ja matkailun kautta yhtenä tekemisenä ja vaikuttavuutta kasvattamalla. Toimintojen yhdistämisen arvioidaan parantavan jonkin verran kustannustehokkuutta, joka syntyy hallinnollisen työn keskittämällä, toimintoja ja käytänteitä yhdenmukaistamalla ja sopimushallinnalla. Tavoitteena on, että operatiivinen toiminta uudistetussa laajemmassa kokonaisuudessa voidaan aloittaa 1.7.2026 alkaen.

Osakassopimus

Lahden Seutu – Lahti Region Oy:n osakassopimuksella sovitaan osakkaiden välisistä suhteista, osakkaiden ja yhtiön välisistä suhteista ja keskeisimmistä hallinnon periaatteista. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

annetun lain (hankintalaki, 1397/2016) 15 §:n tarkoittamana sidosyksikkönä. Yhtiön tavoitteena ei ole voiton tuottaminen osakkailleen, eikä se jaa osinkoa.

Hankintalain uudistus on parhaillaan eduskuntakäsittelyssä ja lainsäädännön mahdollisiin muutoksiin valmistaudutaan myös tämän kokonaisuuden osalta.

Keskeisimpänä muutoksena on yhtiön omistajille mahdollisesti asetettava 10 % omistusvaatimus, joka edellyttää toimenpiteitä toteutuessaan.

Hankintalain muuttuessa omistusosuudet tulee tasata niin, että jokainen osakas omistaa yhtiöstä 10 %. Omistusosuuksien muuttuessa yhtiön päätöksentekomekanismeja tullaan tarkastelemaan niin, että ne vastaavat lähtökohtaisesti osakkaiden rahoitusosuuksia.

Yhtiön hallituksen koko on kuusi jäsentä. Osakkaiden nimitysoikeudet jakautuvat niin, että Lahti asettaa puheenjohtajan ja kaksi jäsentä ja muut omistajakunnat nimeävät yhteisesti yhteensä kolme jäsentä. Hallituksen jäsenet ovat lähtökohtaisesti kunnan poliittisesta päätöksenteosta riippumattomia asiantuntijajäseniä. Hallituksen puheenjohtaja voi olla luottamushenkilöistä valittu jäsen.

Yhtiöön perustetaan hallintoneuvosto, jonka tehtäviin kuuluu yhtiön strateginen ohjaus, strategian tilanneseuranta ja yhtiön talouden seuranta neljäsvuosikatsauksin. Hallintoneuvostoon nimetään 1-2 edustajaa jokaisesta omistaja- ja rahoittajakunnasta. Yli 5000 asukkaan kunnasta nimetään kaksi (2) edustajaa ja alle 5000 asukkaan kunnasta yksi (1) edustaja.

Hallintoneuvoston jäsenet nimeää yhtiökokous. Hallintoneuvoston puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii yhtiön suurimman rahoittajakunnan, Lahden kaupungin, nimeämä edustaja. Omistajien kunnan- ja kaupunginjohtajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus hallintoneuvoston kokouksissa.

Yhtiössä voi olla johdon strategista työtä tukeva advisory board, jonka jäsenet nimittää yhtiökokous. Advisory boardiin nimetään 1-3 jäsentä, jotka edustavat laajasti yhtiön toimialan ja elinkeinojen ja matkailun kehittämisen osaamista

Rahoittajasopimus – Lahden Seutu – Lahti Region Oy

Päivitetyllä rahoittajasopimuksella korvataan yhtiön voimassa oleva rahoittajasopimus. Rahoittajasopimuksella sovitaan kuntien maksuosuuksista, jotka perustuvat kuntien asukasmääriin. Rahoittajasopimuksella rahoitetaan rahoittajasopimuksen liitteessä kuvattua toimintaa. Rahoittajasopimuksessa sovituille maksuosuuksilla ei rahoiteta yhtiön mahdollista markkinaehtoista toimintaa, joka tulee olla markkinaehtoisin periaattein toteutettua ja joka yhtiön tulee kirjanpidollisesti eriyttää.

Lahden Seutu – Lahti Region Oy:n rahoittajasopimus on päivitetty vastaamaan uutta yhdistynyttä liiketoimintakokonaisuutta. Sopimusosapuoliksi on lisätty Orimattila ja Kärkölä. Maksuosuudet vastaavat aiempia elinkeinoyhtiöiden maksuosuuksia. Ensimmäinen maksuosuus suoritetaan poikkeavasti 1.7.2026, tämän jälkeen maksuosuuksien maksuaikataulu vastaa aiemmassa rahoittajasopimuksessa määriteltyä maksuaikataulua.

Maksuosuudeksi per asukas sovitaan vuodesta 2026 alkaen yli 5000 asukaan kuntien osalta 18,60 € ja alle 5000 asukkaan kuntien osalta 12,70 €. Kustannuskehityksen vaikutusta sopijapuolten maksuosuuksiin tarkastellaan nelivuotiskausittain, kuitenkin seuraavan kerran viimeistään vuoden 2027 aikana.

Sopijapuolet ovat velvollisia suorittamaan Yhtiölle vuosittaisen rahoitusosuuden tasaosuuksin kolme kertaa vuodessa viimeistään 30.1, 30.6. ja 30.9. Vuoden 2026 osalta sovitaan, että rahoitusosuudet 1/3 kukin suoritetaan Yhtiölle 1.7. ja 30.9.

Rahoittajasopimus – Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n rahoittajasopimuksessa sovitaan muutoksesta, jonka seurauksena rahoittajasopimus päättyy 30.6.2026 yhtiön toiminnan yhdistyessä Lahden Seutu – Lahti Region Oy:öön liiketoimintakaupalla. Samalla päätetään, että maksuosuuksia ei makseta 30.6.2026 lähtien. Mikäli elinkeinoyhtiöiden toiminnan yhdistämisen aloitus viivästyy, tämä sopimus päättyy, kun Lahden Seutu - Lahti Region Oy:n päivitetty rahoittajasopimus astuu voimaan.

Valtiontukiarviointi

Lahden Seutu – Lahti Region Oy:n ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n toiminnan yhdistämisestä ja toiminnan rahoittamisesta on tehty valtiontukiarviointi. Asiantuntijakumppani KPMG Oy Ab:n 27.5.2026 laatima muistio ”Selvitys valtiontukisääntelyn soveltamisesta liiketoimintakauppaan ja Lahti Region Oy:n rahoittamiseen” on päätöksen liitteenä.

Kunnan ei katsota toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla silloin, kun toiminta tapahtuu hankintalain 15 §:ssä tarkoitetun sidosyksikön kautta. Tällöin on varmistettava sidosyksikköasemaan liittyvien edellytysten, kuten ulosmyyntirajoitusten, täyttyminen mahdollisessa liiketoimessa tai järjestelyssä.

Lahden seutu – Lahti Region Oy:n markkinaehtoinen toiminta (ulosmyynti) toteutetaan hankintalain sidosyksikköä koskevien säännösten mukaisesti siten, että ulosmyynnin määrä alittaa kulloinkin voimassa olevan hankintalainsäädännön sallimat rajat. Yhtiö on pyytänyt asiasta riippumattoman lakiasiantuntijan lausunnon, jossa arvioidaan markkinaehtoisen toiminnan sallittavuus sekä toiminnan suhde valtiontukisääntelyyn. Lausunto valmistuu 1.7.2026 mennessä, ja yhtiö sitoutuu toimimaan lausunnossa esitettyjen johtopäätösten ja suositusten mukaisesti 1.7.2026 alkaen. Osakassopimuksella on sovittu, miten sidosyksikön toimielinten edustajat edustavat määräysvaltaa käyttäviä tahoja.

Koska suunnitellulla järjestelyllä haettavat hyödyt eivät ole toteutettavissa liiketoiminnan myynnillä muulle kuin kaupunkikonserniin kuuluvalle yhtiölle, ei komission kaupallistamisen valtioneuvoston päätös koskevassa ohjeessa mainittua kilpailullista menettelyä ostajakandidaatin valinnassa ole käytännössä mahdollista soveltaa. Tällöin korostuu arvonmäärityksen tekemisen ja siinä käytettyjä menetelmien hyväksyttävyyden merkitys. Myytävän liiketoiminnan, Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n liiketoiminnan, arvo on määritelty ulkopuolisen arvonmäärittäjän toimesta huolellisesti markkinoilla hyväksytyjen menetelmien mukaisesti.

Omistajien rahoittajasopimuksen mukainen rahoitus kohdistuu yhtiön toimintaan, joka on ei-taloudellista. Yhtiön toiminnan sisältö on tuottaa vastikkeettomia, kaikille avoimia palveluja, jotka ovat luonteeltaan yleisiä elinkeinopoliittisia tai aluekehittämiseen liittyviä palveluja. Tällaiset palvelut eivät kohdistu valikoivasti yksittäisiin yrityksiin, vaan ovat avoimesti kaikkien alueen yritysten ja alueesta kiinnostuneiden toimijoiden hyödynnettävissä. Tämän tyyppinen toiminta voidaan lähtökohtaisesti katsoa ei-taloudelliseksi toiminnaksi, jolloin siihen ei sovelleta valtioneuvoston päätös koskevaa sääntelyä.

Yhtiö voi harjoittaa enimmillään hankintalain sidosyksiköitä koskevan ulosmyyntirajan puitteissa markkinaehtoista toimintaa, jossa se tarjoaa palveluja vastiketta vastaan kilpailullisessa markkinaympäristössä. Tällöin palvelujen hinnoittelu ja ehdot tulee olla markkinaehtoisia. Kuntien rahoittajasopimuksen mukainen rahoitus ei kohdistu markkinaehtoisen toiminnan rahoittamiseen ja yhtiön on eriytettävä markkinaehtoinen toiminta kirjanpidollisesti.

Päätöksenteko

Hallintosäännön mukaan yhteisöjen perustaminen, lakkauttaminen tai selvitystilaan, asettaminen sekä yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tms. ja osakassopimusten hyväksyminen kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Omistajaohjauspalvelut, Elinvoimapalvelut, Asikkalan kunta, Hartolan kunta, Heinolan kaupunki, Hollolan kunta, Iitin kunta, Kärkölän kunta, Orimattilan kaupunki, Padasjoen kunta, Sysmän kunta

Liitteet

Numero Otsikko

- 1 Lahden Seutu - Lahti Region Oy osakassopimus
- 2 Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy rahoittajasopimus
- 3 Lahden Seutu - Lahti Region Oy rahoittajasopimus
- 4 Lahden Seutu - Lahti Region Oy rahoittajasopimus_liite 1

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 162

Talousarviomuutoksia vuoden 2026 talousarvioon KV

12/02.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 358 6502

laskentapäällikkö Kati Helin, p. 044 716 1059

controller Katja Markkola, p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2026 talousarvion sitovat määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet ovat perusteluosassa esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2026 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosa

Lisätään elinvoiman palvelualueen menoja 189 700 euroa.

Sitova taso muutoksen jälkeen:

- Kasvupalvelut, toimintamenot -30 919 500 euroa.

Muutetaan sivistyksen palvelualueen sitovien tasojen välillä tuloja 292 100 euroa sekä menoja 167 000 euroa siten, että muutoksella ei ole vaikutusta palvelualueen kokonaistuloihin tai -menoihin.

Sitovat tasot muutoksen jälkeen:

- Sivistyksen yhteiset, toimintakate -2 978 400 euroa
- Varhaiskasvatus-, perusopetus-, nuoriso- sekä kirjasto- ja tietopalvelut -
vastuualueet yhteensä, toimintatulot +11 176 400 euroa ja toimintamenot -
235 358 800 euroa.

Vähennetään kaupunkiympäristön palvelualueen menoja 189 700 euroa.

Sitova taso muutoksen jälkeen:

- Kaupunkiympäristö, toimintamenot -37 532 300 euroa.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Esitetyt muutokset päivitetään käyttösuunnitelmiin.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden kaupungin hallintosäännön mukaan (38 § Talousarvion muutokset) talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kaupunginvaltuustolle talousarviovuoden aikana.

Vuoden 2026 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Esitetyillä käyttötalouden muutoksilla ei ole vaikutusta kaupungin kokonaistoimintatuloihin tai -menoihin eikä tilikauden tulokseen tai yli-/alijäämään.

Sitovien tasojen muutokset sekä päivitettyt tulos- ja rahoituslaskelmat on esitetty liitteissä.

Käyttötalousosa

Elinvoiman palvelualue

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päätti 19.5.2026 § 60 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kasvupalvelujen menoja lisätään 189 700 euroa perustuen ympäristökasvatuksen ja -neuvonnan toiminnan siirtymiseen 1.2.2026 elinvoiman palvelualueelle kaupunkiympäristön palvelualueelta.

Sitovuustaso muutoksen jälkeen:

- kasvupalvelut, menot -30 919 500 euroa.

Sivistyksen palvelualue

Sivistyslautakunta päätti 19.5.2026 § 50 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

-vähennetään sivistyksen yhteiset sitovuustason tuloja 292 100 euroa ja lisätään menoja 167 000 euroa perustuen sivistyksen palvelualueen projektitoiminnan keskittämisestä sivistyksen yhteiset sitovuustasolle ja Harrastamisen Lahden malli toiminnan yhdistämisestä osaksi nuorisopalvelut vastualueen toimintaa 1.1.2026 alkaen.

-lisätään varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut ja kirjasto- ja tietopalvelut sitovuustason tuloja 292 100 euroa ja vähennetään menoja 167 000

euroa perustuen sivistyksen palvelualueen projektitoiminnan keskittämisestä sivistyksen yhteiset sitovuustasolle ja Harrastamisen Lahden malli toiminnan yhdistämisestä osaksi nuorisopalvelut vastualueen toimintaa 1.1.2026 alkaen.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

-sivistyksen yhteiset, toimintakate -2 978 400 euroa

-varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut ja kirjasto- ja tietopalvelut vastualueet yhteensä sitovuustaso tulot 11 176 400 euroa, menot -235 358 800 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 19.5.2026 § 61 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että rakennus- ja ympäristövalvonnan vastualueen menoja vähennetään 189 700 euroa perustuen ympäristökasvatuksen ja -neuvonnan toiminnan siirtymiseen 1.2.2026 elinvoiman palvelualueelle kaupunkiympäristön palvelualueelta.

Sitovuustaso muutoksen jälkeen:

- kaupunkiympäristö, menot -37 532 300 euroa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv, ote talouspalvelut

Kv: ote talouspalvelut, BDO Audiator Oy: minna.ainasvuori@bdo.fi

Liitteet

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Numero Otsikko

5 Tulos- ja rahoituslaskelmat 01062026

6 Käyttötalousosan muutokset 01062026

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 163

Lahden Mitalia koskevien määräysten päivittäminen

3034/00.01.01.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero p. 044 7161 416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevat Lahden Mitalia koskevat määräykset.

Hyväksytty ohje korvaa säädöksen N:o 2009/31.

Perusteluosa

Lahden mitalin jakoa koskevat määräykset on hyväksytty kaupunginhallituksessa 6.4.2009, 93§. Mitalin jakoa koskevia määräyksiä on tullut tarve päivittää. Samassa yhteydessä kehitetään ja ajanmukaistetaan toimintatapoja Lahden Mitalia koskevan prosessin ympärillä.

Lahden kaupungilla on useita erilaisia tunnustuksia, kaupungin arvokkain tunnustus on Lahden mitali. Kultainen Lahden mitali myönnetään tunnustukseksi ansiokkaasta toiminnasta Lahden kaupungin hyväksi.

Ansiokkaaksi toiminnaksi voidaan katsoa

- 1) teko, joka lahtelaisen suorittamana on tehnyt Lahden nimeä tunnetuksi ja jolle annetaan erityinen arvo Lahden kaupungin ulkopuolellakin,
- 2) yleistä tunnustusta saanut toiminta, joka on poikkeuksellisella tavalla edistänyt Lahden kaupungin aineellista tai henkistä rakentamista,
- 3) poikkeuksellisen mittava panos Lahden kaupungin luottamushenkilönä, viranhaltijana tai työntekijänä.

Lahden mitalia on jaettu vuodesta 1966. Kaupunginhallitus myöntää Lahden Mitalin.

Voimassa olevien sääntöjen mukaan kaupungin lautakunnilla ja lahtelaisilla järjestöillä on oikeus tehdä esityksiä mitalin myöntämisestä. Päivitetyssä määräyksessä tahoja laajennetaan niin, että kaupungin toimielimillä ja lahtelaisilla järjestöillä, yrityksillä, yhteisöillä ja koulutusorganisaatioilla on myös oikeus tehdä kaupunginhallitukselle esityksiä mitalin myöntämisestä.

Vuonna 2026 ehdotuksia voi esittää 30.9. asti. Tästä eteenpäin tunnustuksen saajaa voi perusteluineen ehdottaa pitkin vuotta aina seuraavan vuoden syyskuun loppuun asti Lahden kaupungin kirjaamoon. Lahden mitalin tunnettuutta edistetään muun muassa johdon sisäistä ja sidosryhmäviestintää hyödyntäen. Ehdotuksia tunnustuksen saajaksi pyydetään jatkossa suunnitelmallisesti ja systemaattisesti.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Säädöskokoelma

Liitteet

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Numero Otsikko

7 Lahden Mitali säännön muutokset näkyvillä

8 Hyväksyttävä Lahden Mitalin jakoa koskevat määräykset

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 164

Muutoksia nuorisovaltuuston kokoonpanossa

5072/00.00.01.10/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi nuorisovaltuuston kokoonpanossa tapahtuneet muutokset.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus päätti 8.12.2025 § 369 asettaa nuorisovaltuuston vuodelle 2026 ja merkitsi tiedokseen nuorisovaltuuston 1.12.2025 pidetyn yleiskokouksen jäsenvalinnat ja nuorisovaltuuston edustajat kaupunginvaltuustossa ja lautakunnissa.

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja Laura Kantosaari on 7.5.2026 ilmoittanut puheenjohtajistossa tapahtuneesta muutoksesta. Nuorisovaltuuston 2. varapuheenjohtaja Eliel Sinkkonen on eronnut ja hänen tilalleen 2. varapuheenjohtajaksi on valittu Otso Tauru.

Muutoksia on tapahtunut myös nuorisovaltuuston edustajissa sivistyslautakunnassa sekä varaedustajissa elinvoima- ja hyvinvointilautakunnassa ja kaupunkiympäristölautakunnassa. Päivitetyt valinnat ilmenevät liitteenä olevasta luettelosta.

Hallintosäännön yleisten määräysten 8 §:n mukaan kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen nuorisovaltuuston. Ellei kaupunginhallitus asettamispäätöksessään muuta määrää, nuorisovaltuuston kokoonpanoon sovelletaan Lahden nuorisovaltuuston sääntöjä. Nuorisovaltuusto toimii sivistyksen palvelualueella, joka huolehtii nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuuston tehtävät ovat kuntalain (410/2015) mukaiset.

Kuntalain 26.2 §:n mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Lahden nuorisovaltuusto valitaan loppuvuodesta pidettävässä avoimessa yleiskokouksessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lahden nuorisovaltuusto, palvelualueet, luettelot

Liitteet

Numero Otsikko

9 Lahden nuorisovaltuuston puheenjohtajisto 2026 ja edustajat toimitelmissä

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 165

Valtuustoaloite vähäpäästöisten ajoneuvojen pysäköintimaksujen alentamiseksi kadunvarsipysäköinnissä ja kaupunkikonsernin omistamissa pysäköintilaitoksissa yhtiön mahdollisuuksien mukaan KV

4602/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

suunnittelupäällikkö Pirkko-Leena Jakonen, p. 044 416 3503

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Käsittely

Jäsen Elisa Lientola ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella. Lientola poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Pöytäkirjan tarkastajana tämän asian osalta toimi jäsen Minerva Kastehelmi ja jäsen Eero Seesvaara.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 19.05.2026

§ 62

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 14.04.2026

§ 45

Päätös

Lautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun.

Esittelijä

suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Perusteluosa

Valtuutettu Juha Rostedt ja 14 muuta valtuutettua jättivät 27.10.2025 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Lahden kaupungin tuoreen strategian mukaan kaupunki on uuden ajan yliopisto- ja ympäristökaupunki, joka on tehty kestäväksi. Tavoitteena on myös hiilineutraalius ensimmäisenä isoista kaupungeista.

Kaupungin itsensä keinot esim. liikenteen päästöjen rajoittamisessa ovat rajalliset, johtuen mm. kaupungin alueella sijaitsevista valtion teistä. Joitain asioita voi kuitenkin kaupunkikin tehdä, kuten kannustaa politiikallaan käyttämään vähäpäästöisiä ajoneuvoja keskusta-alueellaan. Näin keskustan vetovoimaa voidaan lisätä myös kestävästi. Siis porkkanoilla, ei kepeillä.

Valtuutetun aloiteoikeutta käyttäen minä ja allekirjoittaneet teemme aloitteen vähäpäästöisten ajoneuvojen pysäköintimaksujen alentamiseksi kadunvarsipysäköinnissä ja kaupunkikonsernin omistamissa pysäköintilaitoksissa yhtiön mahdollisuuksien mukaan. Esitämme, että normaalien pysäköintimaksujen hintoja alennetaan 50 %:lla ja asukas-/yrityspysäköintiä pysäköintityypistä riippuen 15–30 %:lla vähäpäästöisille, eli käytännössä sähköajoneuvoille esim. Helsingin kaupungin kriteerien mukaisesti.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Ehdotuksena vähäpäästöisten ajoneuvojen pysäköintimaksujen alentaminen on hyvä ja ympäristökaupungin arvojen mukaista. Käytännössä maksualennusten myöntäminen ei ole juuri nyt mahdollista, koska se lisäisi töitä ja vähentäisi tuloja. Kaupunkiorganisaatio on juuri joutunut tekemään YT-neuvottelujen seurauksena henkilövähennyksiä ja karsimaan ei-lakisääteisiä työtehtäviä, eikä tähän tehtävään ole käytettävissä henkilöresursseja. Alennus vähentäisi kaupungin tuloja arviolta 70

000 euroa vuodessa ja sähköautojen osuuden lisääntyessä summa kasvaisi vuosittain. Lisäksi kannustevaikutuksen siirtymisessä sähköautoiluun arvioidaan olevan vähäinen, koska todellinen rahallinen säästö asukkaalle vuodessa olisi hyvin pieni verrattuna sähköauton korkeampaan hankintahintaan.

Sähköajoneuvoja koskevassa sääntelyssä on myös aiheellista huomioida niiden sosiaaliset vaikutukset. Ehdotetussa kannustimessa vaikutukset kohdistuisivat autoilun juokseviin kuluihin, eikä hankintahintaan, mikä on käytännössä suurin kynnys päästöttömän ajoneuvon hankinnalle. Ehdotetulla tavalla positiiviset vaikutukset kohdistuisivat pääsääntöisesti hyvätuloisiin, jo sähköauton hankkineisiin kotitalouksiin.

Hyvästä esityksestä huolimatta kuvatuin perustein esitämme, että kaupunki ei ota käyttöön sähköautoille pysäköintimaksualennuksia.

Perustelut vastaukselle

Vertailukaupunkina Helsinki

Helsingissä on käytössä täyssähköautoille 50 % alennus kadunvarsipysäköinnin maksuissa. Helsingin lisäksi vastaava alennus on ollut käytössä Espoossa, joka on maaliskuussa tekemällään päätöksellä luopunut sen käytöstä. Myös Helsinki suunnittelee alennuksesta luopumista. Tietojemme mukaan muualla Suomessa ei vastaavaa alennusta ole käytössä.

Helsingissä alennus on tarkoitettu väliaikaiseksi kannustimeksi ja kaupunki on päättänyt, että "tulevaisuudessa pysäköintimaksujen alennus tulee poistumaan myös täyssähköajoneuvojen osalta. Kaupunki kannustaa jatkossa muilla keinoin siirtymää päästöttömään liikenteeseen." Helsingissä alennusta on saanut myös asukaspysäköintitunnuksen maksuista.

Helsingin kaupungilla käytössä oleva prosessi alennuksen myöntämisessä vaatii käsityötä lupien käsittelyssä, eikä automatisoitua vaihtoehtoa ole käytettävissä.

Kaupungin ylläpitämään vähäpäästöisten ajoneuvojen rekisteriin tallennetaan rekisterinumero, merkki ja malli ajoneuvon omistajan tai haltijan pyynnöstä sitten, kun tiedot on tarkistettu Traficomien ajoneuvorekisteristä. Kaupunki toimittaa tiedot pysäköintimaksuoperaattoreille. Merkintä rekisterissä on voimassa kaksi vuotta, jonka jälkeen pyyntö tulee uusiksi ja tiedot tarkistaa. Alennuksen voivat saada muutkin kuin helsinkiläiset.

Mahdollinen alennuskäytäntö Lahdessa

Päijät-Hämeessä on 4600 täyssähköistä henkilö- tai pakettiautoa, joista 3000 Lahdessa. Lahti-Pisteen arvion mukaan Helsingin kuvausta vastaava lupaprosessi Lahdessa vaatisi työaikaa 4–5 henkilötyökuukautta vuodessa, jos puolet maakunnan sähköauton omistajista hakeutuisi alennusrekisteriin. Jos Helsingin mallin mukaisesti lupa tulisi uusiksi kahden vuoden välein, ei työmäärä tulevinakaan vuosina vähene, kun ottaa huomioon, että sähköautokanta kasvaa tällä hetkellä 40 % vuosivauhdilla. Tähän työtehtävään ei ole resursseja.

Taloudellisesti menetys kaupungille olisi noin 70 000 euroa vuodessa laskettuna nykyisellä sähköautojen osuudella autokannasta. Nyt tuloja maksullisesta kadunvarsipysäköinnistä on 2,5 milj. euroa vuodessa ja sähköautoja 5,4 % autokannasta. Vaikutus tulisi kasvamaan sähköautojen osuuden lisääntyessä.

Maksualennus kannustimena sähköauton hankintaan

Jos henkilö pysäköi Lahden keskustassa kahdesti viikossa ja kun nykyään 1-vyöhykkeellä keskimääräinen kertapysäköinnin maksu on 2 euroa, tulisi 50 % alennuksella kuukausittainen säästö olemaan alle 10 euroa ja vuosittainen noin 100 euroa. Tämän kannustevaikutus auton hankinnassa uskotaan olevan hyvin vähäinen.

Lahdessa on juuri toteutettu puolen vuoden kokeilu, jossa lauantaisin pysäköinti oli puolet halvempaa kuin normaalisti. Tämän vaikutus pysäköintimääriin oli olematon.

Kokeilun tulos viittaa siihen, että maksualennuksella ei ole vaikutusta keskustasoi-
ninnin tiheyteen tai keston.

Muut pysäköintiluvat

Helsingissä sähköautoille myönnetään alennusta 17–25 %
asukaspysäköintitunnuksen maksuista. Lahdessa käytössä oleva järjestelmä ei
mahdollista autokohtaista alennusta asukaspysäköintimaksusta. Lahdessa tämän
vaikuttavuus olisi Helsinkiin verrattuna vähäinen, koska meillä asukaspysäköinti on
puolet halvempaa kuin Helsingissä ja järjestelmä on käytössä vain rajatulle osalle
keskustakiinteistöjä.

Pysäköintilaitokset

Aloitteessa esitetään, että alennus otettaisiin käyttöön myös kaupunkikonsernin
omistamissa pysäköintilaitoksissa yhtiön mahdollisuuksien mukaan. Lahden
Pysäköinti Oy näkee, että yhtiö toteuttaa jo nyt toiminnassaan monin tavoin
hiilineutraalius- ja ympäristökaupunkitavoitteita. Yhtiöllä ei ole taloudellisia
edellytyksiä myöntää sähköautoille alennuksia pysäköintimaksuista, koska
sähköautojen pysäköinti aiheuttaa yhtä paljon kuluja kuin polttomoottoriautojen.
Lisäksi pysäköintilaitoksissa olevien sähköautojen latauslaitteistojen ylläpidosta
tulee yhtiölle kuluja. Suomessa missään julkisessa pysäköintilaitoksessa ei ole
vastaavia alennuksia käytössä.

Muut sähköautoilun edistämisen keinot

Kaupunki pyrkii vauhdittamaan siirtymistä sähköiseen ja päästöttömään
liikenteeseen. Valmisteilla on esitys siitä, millä ehdoilla yksityiset yritykset voivat
saada lupia tuoda kadunvarsille ja yleisille pysäköintialueille julkisia latauspisteitä.
Myös raskaan liikenteen julkisia latausasematarpeita selvitetään.
Kaupunginhallituksen 2.3.2026 § 51 päätöksen mukaisesti kaupungin omat

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

ajoneuvohankinnat tulevat ensi vuodesta lähtien olemaan pääsääntöisesti täyssähköisiä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

Numero	Otsikko
10	Valtuustoaloite Vähäpäästöisten ajoneuvojen pysäköintimaksujen alentamiseksi kadunvarsipysäköinnissä (peitetty)

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 166

Valtuustoaloite: Mahdollistetaan talviulkoilureittien ylläpito vapaaehtoisten toimesta hallinnollisesti kevyellä menettelyllä KV

929/00.01.01.03/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kunnossapitoinsinööri Tanja Pakkanen, p. 044 482 0554

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi.”

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Eero Seesvaara teki seuraavan palautusesityksen: Ehdotan palautusta uudelleen valmisteluun saatesanoin: Vastauksen tulee sisältää toimenpiteitä, joilla aloitteeseen vastataan, sekä avata, miten aloitteen teemassa tullaan toteuttamaan kaupungin strategian kohtaa: "Annamme lahtelaisille valtaa ja vastuuta kehittää omaa asuinympäristöään."

Esitys raukesi kannattamattomana.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 19.05.2026

§ 69

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 14.04.2026

§ 54

Päätös

Lautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun.

Esittelijä

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Perusteluosa

KD:n valtuustoryhmä ja 19 muuta valtuutettua jättivät 9.2.2026 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Aloitteessa esitämme, että Lahden kaupungille luodaan hallinnollisesti kevyt menettely, jolla annetaan lupa vapaaehtoiselle talviulkoilureittien ylläpidolle, mikäli mahdollisuutta kaupungilta tiedustellaan ja mikäli painavaa estettä luvan myöntämiselle ei ole. Lajin harrastajien tarpeet otetaan menettelyssä huomioon ja etsitään keinot mahdollistaa reittien vapaaehtoinen ylläpito lajin tarpeet huomioiden. Mikäli samalla alueella on useita halukkaita reittien ylläpitoon, kaupunki koordinoi, että reittien ylläpito sujuu tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lahdessa on eripuolilla kaupunkia talkoohenkisiä ulkoilun ja liikunnan ystäviä, jotka tekevät talviliikuntareittejä omalla ajallaan ja kalustollaan. Useilla järvillämme on talvisin jään niin salliessa ainoastaan yksityisten henkilöiden tai yritysten ylläpitämiä hiihto-, luistelu- tai kävelyreittejä. Nämä reitit liikuttavat satoja, ellei tuhansia ihmisiä. Esimerkiksi Lahti myönsi joulukuussa 2025 hiihtoharrastaja Sami Aavikolle ansaitun Vuoden hyvinvointiteko -tunnustuksen. Aavikko kunnostaa ja täydentää latuverkostoa omalla ajallaan ja kustannuksellaan muun muassa Kymijärvellä ja päiväkotien läheisyydessä, edistäen näin lähiliikuntaa ja luontomyönteisyyttä. Palkinnon perusteluissa mainitaan, että hän on esimerkki hyvästä kansalaistoiminnasta, joka lisää hyvinvointia ja kestävästä liikkumisesta.

Reittien ylläpitoon tarvitaan usein moottorikäyttöistä laitetta, joiden kulkunopeus on vastaava kuin kevyellä liikenteellä. Yleistyvät sähköiset mikroliikkumisvälineet tuovat tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia reittien kunnostukseen. Ylläpitoon kuuluvien ajojen ei ole todettu aiheuttaneen turvallisuusuhkia tai haittaa ulkoilijoille. Pikemminkin ulkoilijat ovat hyötäneet laajasti vapaaehtoisten toiminnasta Lahdessa.

Kaupunki toimii epäjohdonmukaisesti kieltäessään toisaalla vapaaehtoistoiminnan reittien ylläpidossa. Lahden Polkupyörähuolto on aiemmin ylläpitänyt maastopyöräilyyn sopivia talvipolkureittejä Salpausselän maastossa nimenomaan lajin tarpeet huomioiden. Samat reitit ovat olleet myös kävelijöiden ja polkujuoksijoiden suosiossa. Reitien ylläpidossa on käytetty niin sanottua snowdogia, pientä moottoriajoneuvoa, joka kulkee keskivertoa maastopyöräilijää hitaammin. Lumimopon tyyppistä snowdogia ajaa kuljettaja ja sen perässä kuljetetaan autonrengasta, jolla polun pinta painuu tasaiseksi ja sopivan levyiseksi ulkoiluun, maastoa mukailen. Renkaan kyydissä on toinen henkilö painona. Snowdogissa vilkkuu oranssi varoitusvalo. Ylläpitotyö on helposti havaittavissa ja hallittavissa; tietävästi vaaratilanteita ei ole ollut. Ylläpidon jäljiltä polut ovat napakan tasaiset.

Reitin kunnostus edellä kuvatulla tavalla on samalla niin sanottua kestäväyttämistä, jota tehdään runsaasti pohjoisen hiihtokeskuksissa. Kun reitti on kestävytetty ja hyvässä kunnossa, käyttäjät valitsevat reitin ja luonnon kulumisen muualta ja reittien leviäminen estyy. Lahden Polkupyörähuollon ylläpitämät pari reittiä ovat kulkeneet jo merkityillä polkureiteillä, joten toiminta on maaston kulumisen näkökulmasta pikemminkin suojelutoimi kuin haittaa aiheuttavaa. Kuitenkin viranhaltija on julkisuudessa olevien tietojen mukaan kieltänyt toiminnan.

Talvimaastopyöräilyreitien ylläpidon jatkaminen tulee sallia ja luoda samalla hallinnollisesti kevyt menettely, jolla vapaaehtoinen reittien ylläpito kunkin lajin vaatimalla tavalla lähtökohtaisesti mahdollistetaan.

Hallinnollisesti kevyt menettely voi olla esimerkiksi sähköpostin kautta tapahtuva tiedustelu ja siihen vastaaminen. Reitien sijainti, ylläpitotapa ja tavoite tulee kuvata tiedustelussa. Vastauksessa tuodaan esille, että vapaaehtoinen vastaa itse toiminnan turvallisuudesta ja vähäisestä häiriöstä ulkoilijoille ja että moottorikäyttöisen kunnostusvälineen nopeus ei saa ylittää tiettyä reitille sopivaa nopeutta (10-25 km/h).

Talviulkoilureittien ylläpidon mahdollistaminen on kaupungin strategian toimeenpanoa. Strategian mukaan muun muassa:

”Edistämme liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Mahdollistamme monipuoliset harrastusmahdollisuudet kaikenikäisille.”

”Lisäämme yhteisöllisyyttä.”

”Olemme houkutteleva urheilukaupunki.”

”Annamme lahtelaisille valtaa ja vastuuta kehittää omaa asuinympäristöään.”

Näillä perusteluilla toivomme aloitteen etenevän ripeästi ja mahdollistamisen kulttuurin vahvistamista kaupungissa.”

Vastaus aloitteeseen

Talviulkoilureitit ja -polut tukevat liikunnallista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä sekä kaupungin strategisia tavoitteita hyvinvoinnin ja kestävän liikkumisen edistämisestä, ja on tärkeää, että kaupunkilaisilla on mahdollisuus liikkua, harrastaa ja hyödyntää kaupungin lähiluontoa myös talviaikaan.

Lahden Kaupunki tunnistaa ja arvostaa vapaaehtoistoimintaa, jota Lahdessa tehdään omaehtoisesti ulkoilureittien ja polkujen käytettävyyden parantamiseksi. Aloitteessa esiin nostettu talkoohenki ja harrastajien aktiivisuus ovat myönteinen ilmiö, jota kaupunki ei lähtökohtaisesti halua rajoittaa.

Kulutuspäätös ja vastuun määräytyminen

Reittien hoitoa ja kunnossapitoa koskevia linjauksia ohjaa 5.5.2025 voimaan tullut kulutuspalvelulaki (185/2025), joka koskee myös maksuttomia ulkoilupalveluja, kuten maastoliikuntapolkuja.

Kulutuspalvelulain mukaan palveluntarjoajan velvollisuutena on:

- tunnistaa ja arvioida toimintaan liittyvät terveyteen kohdistuvat vaarat
- huolehtia riskien ennakoivasta hallinnasta
- dokumentoida keskeiset turvallisuutta koskevat tiedot
- sekä informoida käyttäjiä palveluun liittyvistä vaaroista ja rajoituksista

Mikäli kaupunki mahdollistaa, ohjaa tai koordinoi reittien hoitoa, kaupunki toimii lain tarkoittamana palveluntarjoajana ja vastaa siitä, että toiminta täyttää kulutuspalvelulain vaatimukset. Vastuu käyttäjäturvallisuudesta ei ole siirrettävissä vapaaehtoisille pelkällä luvalla tai vastuuvapauslausekkeella.

Hallinnollisesti kevyt omaehtoinen toiminta

Hallinnollisesti kevyenä mahdollistamisena voidaan pitää sellaista omaehtoista toimintaa, joka rinnastuu tavanomaiseen ulkoiluun ja liikkumiseen. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi sähköavusteisella polkupyörällä ja sen perässä vedettävällä renkaalla tapahtuvaa polkujen tamppaamista, jota harrastajat voivat tehdä oma-aloitteisesti liikkueensa reiteillä.

Tämäntyyppinen toiminta ei edellytä kaupungin erillistä lupamenettelyä tai koordinoitua. Kaupunki ei ohjaa, tilaa eikä organisoi toimintaa, eikä sillä ole käytännössä mahdollisuutta eikä tarvetta valvoa yksittäisten harrastajien omaehtoista liikkumista reiteillä. Toiminta ei siten muodostu kaupungin järjestämäksi palveluksi.

Koneellisesti toteutettava reittien hoito

Koneellisesti toteutettava reittien hoito, kuten moottorikäyttöisillä laitteilla tehtävä polkujen muokkaaminen tai kunnossapito, muodostaa luonteeltaan erilaista toimintaa kuin harrastajien omaehtoinen liikkuminen. Koneellisessa hoidossa

vaikutetaan suoraan reittien rakenteeseen, kulutuskestävyyteen ja muiden käyttäjien turvallisuuteen.

Kulutuspalvelulain veloitteiden vuoksi kaupunki ei voi mahdollistaa koneellista reittien hoitoa ilman, että:

- kaupungilla on ennakolta tieto siitä, mitä työtä tehdään, missä ja milloin
- työ voidaan yhteensovittaa muun kunnossapidon ja reittien käytön kanssa
- toiminta noudattaa yhtenäisiä turvallisuus- ja hoitoperiaatteita
- turvallisuuteen liittyvät havainnot ja toimenpiteet dokumentoidaan

Näistä syistä koneellisesti toteutettava reittien hoito ei ole hallinnollisesti kevyttä toimintaa, vaan edellyttää suunnittelua, koordinoitua ja dokumentointia.

Aloitteessa esitetään talvihoidon toteuttamista moottorikäyttöisellä laitteella siten, että laitteen perässä vedetään autonrengasta ja renkaan päällä on henkilö painona, eikä tämänkaltaista työmenetelmää voida sallia. Menetelmä ei täytä henkilöturvallisuutta koskevia vaatimuksia eikä ole kulutuspalvelulain (185/2025) edellyttämän ennakoivan riskienhallinnan näkökulmasta hyväksyttävä. Mikäli tällainen toiminta tapahtuisi kaupungin mahdollistamana tai hyväksymänä, kaupunki toimisi palveluntarjoajana ja vastaisi käyttäjien sekä työn suorittamiseen osallistuvien henkilöiden turvallisuudesta. Tästä syystä koneellisesti toteutettava reittien hoito on rajattu kaupungin ohjaamaan ja työohjeiden mukaiseen kunnossapitoon, eikä aloitteessa kuvattua työmenetelmää voida mahdollistaa.

Kaupungin kunnossapitokäytännöt ja ostopalvelut

Kaupunki toteuttaa maastoliikuntapolkujen kunnossapitoa yksityiskohtaisten työohjeiden mukaisesti, jotka ohjaavat polkujen ympärivuotista hoitoa. Työohjeissa on määritelty mm.:

- kunnossapidon tarkoitus ja rajaukset eri vuodenaikoina

- ne reitit, joille talvikunnossapitoa tehdään
- käytettävät menetelmät ja ajankohdat
- koneellisen hoidon turvallisuusedellytykset
- riskienhallinta, raportointi ja dokumentointi

Kunnossapitotyö toteutetaan osin ostopalveluna, ja se perustuu kaupungin ja sopimuskumppaneiden välisiin ennalta sovittuihin pelisääntöihin. Näihin kuuluvat esimerkiksi:

- vaarallisten ja kivikkoisten osuuksien kiertäminen
- reittivalinnat käyttäjäturvallisuus edellä
- reittien kunnon ja kulumisen systemaattinen seuranta

Näiden periaatteiden toteutuminen edellyttää kokonaisnäkemyksiä reittiverkostosta ja sen käytöstä. Vapaaehtoisilla ei välttämättä ole käytettävissään tietoa näistä ratkaisuista, minkä vuoksi koneellinen kunnossapito edellyttää aina kaupungin ohjausta ja yhteensovittamista.

Maastoliikuntapolkujen kehittäminen

Kaupunki kehittää maastoliikuntapolkuverkostoa pitkäjänteisesti huomioiden kulutuspalvelulain veloitteet ja polkujen ympärivuotisen käytön. Kaupunki on käynnistämässä maastoliikuntapolkujen yleissuunnittelua, jonka tavoitteena on parantaa polkujen rakenteita, kestävyttä, opastusta ja turvallisuutta usean vuoden aikajänteellä.

Yleissuunnittelussa tarkastellaan muun muassa:

- pohjarakenteiden ja kulutuskestävyyden parantamista
- vaarallisten ja kulumisherkkien osuuksien rakenteellisia ratkaisuja
- opasteiden ja reittien selkeyttä

- polkujen ympärivuotista käyttöä ja talvikunnossapidon tarpeita

Tavoitteena on, että suunnittelun ja vaiheittaisen toteutuksen myötä polkujen hoitaminen, myös talviaikaan, on jatkossa helpompaa, turvallisempaa ja hallitumpaa sekä käyttäjien että kaupungin vastuiden näkökulmasta.

Yhteenveto

Kaupunki suhtautuu valtuustoaloitteeseen myönteisesti siltä osin kuin se koskee vapaaehtoisten omaehtoista, kevyttä ja hallinnollista lupamenettelyä edellyttämätöntä toimintaa, joka rinnastuu tavanomaiseen ulkoiluun ja liikkumiseen.

Sen sijaan koneellisesti toteutettava reittien kunnossapito edellyttää kulutuspalvelulain mukaisesti kaupungilta ennakkotietoa, koordinoitua ja dokumentointia, eikä sitä voida toteuttaa hallinnollisesti kevyenä menettelynä. Linjaus perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, käyttäjäturvallisuuteen sekä kaupungin vastuuseen ulkoilupalveluiden järjestäjänä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

Numero Otsikko

11 KDn valtuustoryhmän ym. valtuustoaloite Mahdollistetaan talviulkoilureittien ylläpito vapaaehtoisten toimesta hallinnollisesti kevyellä menettelyllä

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 167

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki linjaa, että jokaisen kaupungin peruskoulun oppilaan sekä henkilökunnan tulee olla tunnistettavissa koko koulupäivän ajan KV

1636/00.01.01.03/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

perusopetuksen palvelupäällikkö Saresma Kirsikka, p. 044 4826409

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 19.5.2026

§ 42

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Lahden Perusuomalaisten valtuustoryhmä 16.3.2026:

“Valtuustoaloite: Lahden kaupunki linjaa, että jokaisen kaupungin peruskoulun oppilaan sekä henkilökunnan tulee olla tunnistettavissa koko koulupäivän ajan.

Kouluympäristön on oltava turvallinen kaikille siellä toimiville henkilöille; niin oppilaille kuin myös opettajille ja muille tahoille. Tunnistettavuus on tärkeä osa toimintaympäristöä ja näin ollen on perusteltua kieltää sellaisten asusteiden käyttö, joiden pitäminen tosiasiallisesti estää tunnistettavuuden. Kielto koskisi kaikkia kasvot peittäviä asusteita, kuten niqab, burka, kommandopipo tai erilaiset maskit. Kyse on ennen kaikkea turvallisuudesta, jossa ihmisten tulee olla tunnistettavissa. Eri oppiaineissa tehdään jatkuvaa arviointia oppilaan menestymisestä ja suoriutumisesta ja nyt esitettävä linjaus tukee tätä työtä.

Suomalainen yhteiskunta perustuu avoimuuteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon. Turvallisuuden lisäksi linjauksella tuetaan tyttöjen tasa-arvoisempaa kohtelua. Linjauksen avulla huomioidaan lasten ja nuorten psyykkinen ja sosiaalinen oppiminen sekä vuorovaikutus sanattoman viestinnän, ilmeiden ja eleiden kautta.

Tunteita ilmaistaan ja niitä luetaan kasvojen kautta, johon tunne-elämäntaitojen opetus myös perustuu osaltaan.

Valtuustoaloitteen tavoitteena on ennen kaikkea katsoa tulevaisuuteen ja pyrkiä ennalta ehkäisemään mahdollisia haasteita Lahden kouluissa. Tässä kysymyksessä on syytä olla proaktiivinen ja tehdä selkeät linjaukset jo ennen kuin muissa kaupungeissa havaittuja haasteita havaitaan myös meillä. Linjaus antaa myös selkänöjan puuttua mahdollisiin epäkohtiin yksiselitteisesti.”

Selvitys asiasta

Säädöspohja ja nykytila

Perusopetuslain (628/1998) 29 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on huolehtia siitä, että koulu yhteisössä vallitsevat järjestys, turvallisuus ja työrauha. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi koulu kohtaisissa järjestyssäännöissä voidaan antaa oppilaita ja koulussa työskenteleviä henkilöitä koskevia määräyksiä.

Lahden peruskoulujen järjestyssäännöt perustuvat koulun arvoihin, yleisesti hyväksytyihin asiallisen ja muita huomioivan käyttäytymisen periaatteisiin sekä Opetushallituksen antamiin ohjeisiin. Järjestyssäännöillä edistetään opetuksen häiriötöntä toteutumista, koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Tähän saakka Lahden perusopetuksessa ei ole esiintynyt laajamittaista kasvojen peittämistä koulu ympäristössä. Järjestyssäännöissä pukeutumista on käsitelty yleisellä tasolla siten, että kouluun pukeudutaan asiallisesti ja sään mukaisesti.

Tunnistettavuuden merkitys turvallisuuden ja opetuksen järjestämisen kannalta

Koulun turvallisuuden kannalta on välttämätöntä, että henkilöstö kykenee tunnistamaan koulun tiloissa liikkuvat henkilöt. Tunnistettavuus tukee ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä, mahdollistaa nopean ja asianmukaisen toiminnan poikkeustilanteissa sekä tukee ristiriitatilanteiden selvittämistä asianosaisten oikeusturvaa vaarantamatta.

Oppilaan tunnistettavuus on keskeistä myös opetuksen ja arvioinnin toteuttamisen näkökulmasta. Opettajalla on velvollisuus arvioida oppilaan oppimista ja työskentelyä jatkuvasti. Arvioinnin luotettavuus ja oppilaan oikeusturva edellyttävät, että oppilas on tunnistettavissa kaikissa opetustilanteissa.

Lisäksi vuorovaikutus kouluyhteisössä perustuu sanallisen ja sanattoman viestinnän kokonaisuuteen. Kasvojen näkyminen tukee toimivaa vuorovaikutusta ja edistää psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista oppimisympäristöä.

Täsmennykset koulujen järjestyssääntöihin

Lahden perusopetuksen koulujen järjestyssääntöjä täydennetään pukeutumista koskevilta osin seuraavasti:

- Kouluun pukeudutaan asiallisesti ja sään mukaisesti.
- Liikunta- ja käsityötunneilla pukeutumisessa huomioidaan turvallisuus- ja hygieniavaatimukset.
- Kouluyhteisössä oppilaiden ja henkilöstön tulee olla tunnistettavissa koko koulupäivän ajan. Kasvoja ei saa peittää koulupäivän aikana sellaisilla asusteilla, jotka estävät henkilön tunnistamisen.

Täsmennys ei koske opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä suojarusteita eikä muita hyväksyttäviä, tapauskohtaisesti arvioitavia tilanteita.

Täydennetyt järjestyssäännöt tulevat voimaan lukuvuoden 2026–2027 alkaessa. Järjestyssäännöt käsitellään kouluissa lukuvuoden alussa osana koulun normaalia perehdytys- ja ohjauskäytäntöä.

Vaikutusten arviointi

Vaikutukset lasten ja oppilaiden asemaan

Esitetty järjestyssääntöjen täsmennys vahvistaa perusopetuslain mukaista oikeutta turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaiden tunnistettavuus tukee koulun henkilöstön mahdollisuuksia huolehtia oppilaiden turvallisuudesta, valvonnasta ja oikeusturvasta koko koulupäivän ajan. Selkeä ja kaikkia koskeva linjaus vähentää tulkinnanvaraisuutta ja edistää oppilaiden yhdenvertaista kohtelua koulujen arjessa. Täsmennys ei muuta oppilaiden pukeutumista koskevaa yleistä pääperiaatetta, eikä se rajoita oppilaan oikeutta ilmaista itseään muuten kuin siltä osin kuin se on opetuksen järjestämisen ja turvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja perusoikeuksiin

Perusopetuksen järjestämisessä on noudatettava perustuslain (731/1999) 6 §:ssä säädettyä yhdenvertaisuusperiaatetta sekä yhdenvertaisuuslakia (1325/2014). Ketään ei saa asettaa ilman hyväksyttävää perustetta eri asemaan esimerkiksi uskonnon, vakaumuksen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Kasvojen näkyvyyttä koskeva linjaus perustuu opetuksen järjestämiseen ja koulun turvallisuuteen liittyviin hyväksyttäviin ja objektiivisiin perusteisiin. Linjaus koskee yhdenvertaisesti kaikkia koulu yhteisössä toimivia oppilaita ja henkilöstön jäseniä, eikä sitä kohdisteta tiettyyn ryhmään tai vakaumukseen. Linjauksen tarkoituksena

on edistää turvallisuutta ja opetuksen asianmukaista järjestämistä, eikä sillä aseteta ketään eri asemaan henkilöön liittyvien syiden, kuten uskonnon, vakaumuksen tai kulttuurisen taustan perusteella.

Mahdolliset yksilölliset poikkeustilanteet, esimerkiksi terveydellisiin tai muihin perusoikeuksiin liittyvät syyt, arvioidaan tapauskohtaisesti voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, perusoikeuksien keskinäinen punninta huomioiden.

Vaikutukset henkilöstöön

Täsmennys selkeyttää koulun henkilöstön toimivaltaa ja vastuita järjestyssääntöjen valvonnassa. Yhtenäinen linjaus tukee henkilöstön mahdollisuuksia puuttua tilanteisiin jo varhaisessa vaiheessa ja vähentää epäselvyyksiä siitä, millaista pukeutumista koulupäivän aikana pidetään hyväksyttävänä. Selkeät säännöt parantavat työrauhaa ja turvallisuuden tunnetta koulussa sekä tukevat henkilöstön oikeusturvaa tilanteissa, joissa joudutaan ohjaamaan tai rajaamaan oppilaiden toimintaa.

Vaikutukset kouluyhteisön turvallisuuteen ja toimintaan

Täsmennyksellä on myönteinen vaikutus kouluyhteisön kokonaisturvallisuuteen. Tunnistettavuus helpottaa koulun arjen valvontaa, vahvistaa ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä ja tukee asianmukaista toimintaa häiriö- ja poikkeustilanteissa. Yhteiset ja etukäteen käsitellyt järjestyssäännöt edistävät kouluyhteisön psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta sekä vahvistavat luottamusta koulun toimintatapoihin.

Taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset

Esitetyllä täsmennyksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Toiminnallisesti muutos on vähäinen ja helposti toimeenpantavissa, sillä se perustuu jo käytössä oleviin järjestyssääntöihin ja koulun tavanomaisiin käytäntöihin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

kh: kv

kv: ote perusopetuspalvelut

Liitteet

Numero Otsikko

12 Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloite

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 168

Valtuustoaloite: Ikävaikutusten arvioinnin lisäämiseksi osaksi päätöksentekoa KV

3845/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintopäällikkö Risto Uotila, p. 050 398 5501

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi.”

Perusteluosa

Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jätti 1.9.2025 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Yli 64-vuotiaiden osuus lahtelaisista on reilu neljäsosa, 26 %, kaikista lahtelaisista. Ikäänntyneiden määrä kasvaa Lahdessa ja yli 64-vuotiaiden ennustettu määrä on vuonna 2035 35 034 henkilöä (Lahden väestösuunnite 2024–2040). Väestön ikääntymiseen liittyvien tarpeiden seuraaminen ja niihin vastaaminen kaikessa kaupungin päätöksenteossa tulee korostumaan tulevina vuosina.

Ikääntymisen megatrendiin tulee varautua ja ikävaikutukset nähdä keskeisenä osana päätöksentekoa. Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin tulisi olla jo nyt osa kaikkea lahtelaista päätöksentekoa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos suosittaa ihmisiin ja eri väestöryhmiin kohdistuvien vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöönottoa. Lahden kaupungissa on onnistuneesti edistetty lapsivaikutusten arviointia, ja ikävaikutusten arvioinnin ottaminen käyttöön olisi jatkumo tälle työlle.

Ikääntyneen väestönsä huomioiva kaupunki tunnistaa iäkkäiden ihmisten tarpeet ja voimavarat sekä tukee heidän aktiivisuuttaan, hyvinvointiaan ja turvallisuuttaan. Ikäystävälliset asuinympäristöt ovat viihtyisiä, helposti hahmotettavia ja esteettömiä. Liikkumisen mahdollisuuksiin, opasteisiin, kulkuväyliin ja käveltävyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kaupungin toiminnoilla luodaan edellytykset iäkkäiden aikuisten hyvään arkeen ja kykyyn toimia yhteisöissä. Ikääntyneet huomioivan kaupungin palvelut ja rakenteet tukevat ikääntyvien aikuisten toimijuutta ja kotona asumista. Ikääntyvien lahtelaisten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtiminen on yksi kaupungin keskeisiä tehtäviä ja esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa huomioi kaatumishoitojaksojen vähentymisen. Myös digitaalisia palveluita voidaan kehittää poistamalla digiesteitä palveluissa.

Hyvin suunniteltu kaupunkiympäristö mahdollistaa eri toimintakyvyn haasteiden kanssa pärjäämistä kaiken ikäisillä. Kaupungin palveluilla ja demokratiatyöllä on mahdollisuus tukea iäkkäiden osallisuutta laajasti. Ikävaikutusten arvioinnissa on myös hyvä tunnistaa iäkkäiden moninaisuus.

Valtuutetuille kuuluvaa aloiteoikeutta käyttäen Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että kaupungin päätöksenteossa otetaan käyttöön ikävaikutusten arviointi.”

Vastine aloitteeseen

Aloitteessa esitetään, että kaupungin päätöksenteossa otetaan käyttöön ikäihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointimalli. Aloitteessa perustellaan esitystä väestön ikääntymisellä sekä tarpeella huomioida ikääntyneiden tarpeet ja osallisuus entistä systemaattisemmin.

Kaupunki tunnistaa väestön ikääntymisen keskeisenä kaupungin toimintaan ja tulevaisuuteen vaikuttavana trendinä ja pitää tärkeänä, että ikääntyneiden tarpeet ja heihin kohdistuvat vaikutukset tunnistetaan ja huomioidaan johdonmukaisesti päätöksenteossa. Aloitteessa esiin nostetut näkökohdat, kuten esteettömät ja turvalliset elinympäristöt, palveluiden saavutettavuus, osallisuuskäytännöt sekä digitaalisten palveluiden kehittäminen, ovat jo osa kaupungin strategista ja operatiivista kehittämistyötä.

Lahden kaupungissa on käytössä vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) toimintamalli, jonka tavoitteena on tunnistaa ja arvioida päätösten vaikutuksia monipuolisesti eri näkökulmista ennen päätöksentekoa. Yhtenä arviointimallin keskeisistä tarkoituksista on tunnistaa *mihin ihmisryhmiin päätös vaikuttaa*. Ennakoarvioinnin keinoin pyritään tunnistamaan vaikutukset muun muassa eri väestö- ja ikäryhmiin, kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen, talouteen, elinympäristöön sekä yhdenvertaisuuteen.

Mikäli päätöksellä tunnistetaan olevan vaikutuksia erityisesti ikääntyneisiin, pyrkivät valmistelijat keräämään tietoa vaikutuksista asiantuntijoilta, pyytävät lausuntoja vanhusneuvostolta sekä järjestävät osallistavia yleisötilaisuuksia, joiden kautta ikäihmiset voivat tuoda näkemyksiään sekä arviotaan siitä, miten valmisteltava päätös heihin vaikuttaisi. Erityisesti kaupunkisuunnittelun osalta toimintamalli on hyvin juurtunut osaksi toimintakulttuuria.

Käytössä olevan vaikutusten ennakoarviointimallin keskeisenä lähtökohtana on kokonaisvaltaisuus, jossa eri ihmisryhmät huomioidaan osana samaa

kokonaisarviota. Näin varmistetaan, että vaikutuksia tarkastellaan samanaikaisesti eri näkökulmista eikä erillisinä, toisistaan irrallisina arviointeina. Erillisen ikävaikutusten arvioinnin käyttöönotto ei ole tarkoituksenmukaista, koska erillinen malli loisi päällekkäisyyttä nykyisen ennakkoarviointimallin kanssa, hajauttaisi arviointikäytäntöjä ja voisi jopa heikentää kokonaisvaikutusten tarkastelua. Nykyinen malli mahdollistaa jo ikävaikutusten huomioimisen osana laajempaa vaikutusarviointia.

Sen sijaan kaupunki kehittää edelleen olemassa olevaa ennakkoarviointimallia siten, että ohjeistusta tarkennetaan, valmistelijoiden osaamista vahvistetaan ja hyviä käytäntöjä jaetaan palvelualueajat ylittävällä yhteistyöllä.

Kaupunki pitää tärkeänä ikäystävällisen kaupungin kehittämistä ja jatkaa työtä ikääntyvien asukkaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja arjen sujuvuuden tukemiseksi kaikilla palvelualueilla. Tämä työ toteutuu tehokkaimmin osana yhtenäistä vaikutusten ennakkoarviointia.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Numero Otsikko

13 Valtuustoaloite, ikävaikutusten arvioinnin lisäämiseksi osaksi päätöksentekoa

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 169

Valtuustoaloite: Ikäihmisten osallistuminen turvattava päätöksenteon valmistelussa ja seurannassa KV

3857/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintopäällikkö Risto Uotila, p. 050 398 5501

osallisuukoordinaattori Heidi Kirkonpelto, p. 044 483 1801

hallintojohtaja Anniina Kovero p. 044 7161 416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi."

Perusteluosa

Valtuutettu Satu Jaatinen ja 23 muuta valtuutettua jättivät 1.9.2025 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Ikäihmisten osallistuminen turvattava päätöksenteon valmistelussa ja seurannassa

Yhteenveto

Ikäihmisiä on neljännes Lahden väestöstä, mutta heidän osallisuutensa päätöksenteossa jää liian vähäiseksi. Huolimatta kaupunginhallituksen vuonna 2023 tekemästä päätöksestä ottaa vanhusneuvosto kiinteämmin mukaan kaupungin päätöksentekoon, neuvosto saa usein tiedon ikäihmisiä koskevista asioista vasta päätöksenteon kynnyksellä - tai ei lainkaan. Tämä aloite varmistaa, että vanhusneuvosto osallistuu ikäihmisiä koskevan päätöksenteon valmisteluun jo alkuvaiheessa ja että sen näkemykset huomioidaan systemaattisesti läpi valtuustokauden. Näin Lahti toteuttaa Kuntalain velvoitteet, vahvistaa ikäystävällistä päätöksentekoa ja lisää kaupunkilaisten luottamusta.

Esitys

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että:

1. Lahden vanhusneuvostolle varmistetaan todellinen mahdollisuus osallistua ajoissa asioiden suunnitteluun ja valmisteluun kaikissa merkittävässä ikäihmisiin vaikuttavissa asioissa, kaikilla toimialoilla. Käytännössä, merkittävät ikäihmisiä koskevat asiat eivät saa edetä päätöksentekoon ilman vanhusneuvoston kannanottoa.
2. Kaupunki ottaa käyttöön seurannan, jossa raportoidaan säännöllisesti, miten vanhusneuvoston näkemykset on otettu huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.
3. Kaupunki nimeää yhteyshenkilön, joka varmistaa edellä mainittujen kohtien toteutumisen käytännössä.

Perustelut

Kuntalain (410/2015) 27 § mukaan kunnassa on oltava vanhusneuvosto, joka toimii kaupungin lakisääteisenä vaikuttamistoimielimenä. Sen tehtävänä on turvata ikääntyneen väestön mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa kunnan eri toimialojen suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan.

Vanhusneuvosto näkee roolinsa konsultatiivisena ja asiantuntijana ikäihmisiä koskevien päätösten suunnittelussa ja valmistelussa. Sen jäsenillä on laaja kokemusasiantuntijuus ja eri alojen osaaminen, jota kaupungin olisi arvokasta hyödyntää.

Tällä hetkellä neuvosto saa kuitenkin tiedon asioista usein vasta juuri ennen päätöstä - jolloin todellisia vaikutusmahdollisuuksia ei enää ole, tai joskus ei ollenkaan. Esimerkiksi torin linja-autoliikenteen määräaikaista, kokeilullista siirtoa Vesijärvenkadulle ei tuotu neuvoston tietoon. Siirrolla on merkitystä nimenomaan ikäväestöön.

Lahden kaupunki on jo varmistanut nuorisoneuvostolle mahdollisuuden osallistua valmisteluun ja päätöksentekoon, ja yhdenvertaisuuden nimissä nyt on aika huomioida myös ikäihmisten näkemykset.

Vanhusneuvoston aito osallistuminen vahvistaa luottamusta kaupungin ja asukkaiden välillä sekä tuo päätöksentekoon arvokasta arjen tietoa. Lisäksi kun kaupungin toimielimet raportoivat säännöllisesti siitä, miten vanhusneuvoston näkemykset on otettu huomioon, läpinäkyvyys vahvistaa luottamusta neuvoston rooliin.”

Vastine aloitteeseen

Vanhusneuvoston jäsenten näkemykset

Lahden kaupungin vanhusneuvostolle lähetettiin kahteen ikäihmisten osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyvään valtuustoaloitteeseen liittyen kysely huhtikuussa 2026. On huomioitava, että kyseessä ei ole vanhusneuvoston kanta, mutta kyselyyn vastanneiden vanhusneuvoston jäsenten näkemykset osoittavat, että ikäihmisten näkökulmia huomioidaan kaupungin päätöksenteossa tällä hetkellä varsin heikosti. Vastaajien mukaan kuulemisia ja osallistumismahdollisuuksia järjestetään, mutta

niiden vaikuttavuus jää usein vähäiseksi, koska päätökset koetaan jo ennalta tehdyiksi. Vanhusneuvoston osaamista ja kokemustietoa ei vastanneiden näkemyksen mukaisesti hyödynnetä riittävästi valmistelussa, eikä neuvoston rooli päätöksenteossa ole riittävän vahva tai selkeä.

Osallistaminen toimii joissakin asiakokonaisuuksissa kohtuullisesti, erityisesti kaavoituksen ja julkisen liikenteen yhteydessä, joiden osalta vanhusneuvostolle esitellään asioita ja neuvostoa kuullaan. Sen sijaan laajemmin tarkasteltuna osallistamisen käytännöt koetaan puutteellisiksi. Vanhusneuvoston tunnettuus viranhaltijoiden ja päättäjien keskuudessa on heikko, ja tiedottamisessa on selviä puutteita. Tämä heikentää myös mahdollisuuksia vaikuttaa valmisteluun ajoissa.

Ikäihmisten osallistumisen tavoissa korostuvat perinteiset ja matalan kynnyksen menetelmät. Keskustelutilaisuudet, erityisesti tutussa ryhmässä, koetaan toimiviksi, kun taas pelkät työpajat eivät tavoita laajasti osallistujia. Digitaaliset kanavat soveltuvat osalle, mutta monilla on haasteita niiden käytössä, minkä vuoksi tarvitaan rinnalle puhelin- ja paperipohjaisia osallistumuotoja. Henkilökohtainen kontakti nähdään tehokkaana keinona tavoittaa ihmisiä.

Vastaajat korostavat tarvetta kehittää uusia osallistumisen muotoja, kuten maksuttomia kokoontumistiloja ja yhteisöllisiä tapahtumia, jotka tukisivat ikäihmisten osallisuutta. Erytisen tärkeänä pidetään vanhusneuvoston roolin vahvistamista siten, että se pääsisi mukaan päätöksenteon valmisteluvaiheeseen eikä toimisi pelkästään lausunnonantajana. Samalla toivotaan parempaa ja kohdennetumpaa viestintää.

Ikävaikutusten arvioinnin tarve tunnistetaan selkeästi erityisesti liikkumiseen, esteettömyyteen, kaavoitukseen ja palveluihin liittyvissä päätöksissä. Arvioinnin toteuttamisessa tulisi hyödyntää monikanavaista osallistamista ja kokemusasiantuntijoita sekä varmistaa, että osallistuminen on mahdollista myös ilman digitaalisia välineitä.

Ikäihmisten arkeen liittyvistä teemoista erityisesti yksinäisyys ja köyhyys jäävät vastaajien mukaan liian vähälle huomiolle. Lisäksi korostetaan liikunta- ja kohtaamismahdollisuuksien merkitystä hyvinvoinnille. Yleisesti koetaan, että päätöksenteossa ei hyödynnetä riittävästi käyttäjien arjen kokemuksia.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että vaikka osallistamisen rakenteet ovat olemassa, niiden vaikuttavuutta tulee parantaa. Vanhusneuvoston asemaa on tarpeen vahvistaa, osallistumista monipuolistaa ja ikävaikutusten arviointi vakiinnuttaa osaksi kaupungin vaikutusten ennakoarviointimallia.

Vastaus aloitteessa esitettyihin toimenpide-ehdotuksiin

Kaupunki kehittää ikäihmisten osallisuutta kokonaisvaltaisesti siten, että Lahden vanhusneuvostolle turvataan todellinen mahdollisuus osallistua ajoissa merkittävien ikäihmisiin vaikuttavien asioiden suunnitteluun ja valmisteluun kaikilla palvelualueilla. Keskeisiä osallistamisen tapoja ovat lausuntopyyntöt, kyselyt sekä asiantuntijaesittelyt keskusteluineen. Tätä edistetään kaupunkitasoisella osallisuusmallilla, joka sisältyy strategian toimeenpanoon ja jonka tavoitteena on vahvistaa kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksia. Hallintolain 41 §:ssä säädettyjen vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen ajoittuu valmisteluvaiheeseen.

Osallistamisen toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti. Vaikuttamistoimielinten kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä vahvistetaan lisäämällä valmistelijoiden tietoisuutta koulutuksen ja ohjeistuksen keinoin sekä kytkemällä vaikuttamistoimielimet entistä tiiviimmin osaksi vaikutusten ennakoarviointia ja sitä koskevia ohjeistuksia.

Samanaikaisesti kaupunki vahvistaa seuranta- ja raportointia siitä, miten vanhusneuvoston näkemykset huomioidaan valmistelussa ja päätöksenteossa. Vanhusneuvoston toiminnasta laaditaan vuosittain toimintakertomus, jossa tuodaan esiin, mihin asioihin neuvosto on ottanut kantaa, mistä teemoista on käyty keskustelua sekä keiden toimijoiden kanssa yhteistyötä on tehty.

Toimintakertomuksen raportointia ja viestintää kehitetään, avoimuuden ja vanhusneuvoston toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi.

Lisäksi todetaan, että vanhusneuvoston toiminnan tueksi on nimetty yhteyshenkilö elinvoiman palvelualueen kaupunkikulttuuripalvelut -vastuualueen osallisuuden ja hyvinvoinnin asiantuntijapalvelut -palveluyksikköön, joka huolehtii neuvoston toimintaedellytyksistä, yhteydenpidosta neuvoston ja viranhaltijaorganisaation välillä sekä edellä mainitusta vuosittaisesta raportoinnista. Yhteyshenkilö vahvistaa osaltaan edellä mainittujen toimintatapojen toteutumista käytännössä ja tukee vanhusneuvoston roolia osana kaupungin päätösten valmistelua.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Numero Otsikko

14 Valtuustoaloite: Ikäihmisten osallistuminen turvattava päätöksenteon valmistelussa ja seurannassa

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 170

Oikaisuvaatimus luonnonsuojeluohjelmaa koskevasta päätöksestä

1921/11.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

juristi Anu Valtavaara p. 044 482 6809

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän kokousasian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Oikaisuvaatimus

██████████ on 18.5.2026 tehnyt oikaisuvaatimuksen kaupunginhallituksen 4.5.2026 tekemästä päätöksestä (§ 118), jolla kaupunginhallitus hyväksyi Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelman 2030 ja päätti tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen, jonka mukaan valtuusto merkitsee luonnonsuojeluohjelman tiedoksi.

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että kaupunginhallitus kumoaa päätöksensä 4.5.2026 § 118. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että kaupunginhallitus on päätöstä tehdessään ylittänyt toimivaltansa, joten päätös on syntynyt lainvastaisesti ja virheellisessä järjestyksessä.

Perusteenaan oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa kuntalain 14 §:ään ja katsoo luonnonsuojeluohjelman olevan siinä tarkoitettu kunnan strateginen asiakirja, jolla on vaikutuksia maankäyttöön, ympäristöön ja talouteen, minkä vuoksi päätösvalta asiassa kuuluu valtuustolle. Toiseksi oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa kuntalain 91 §:ään ja katsoo, että luonnonsuojeluohjelman osalta päätösvaltaa ei voida hallintosäännön määräyksellä siirtää kaupunginvaltuustolta kaupunginhallitukselle.

Kuntalain 14 § valtuuston tehtävät

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan valtuusto päättää kuntastrategiasta. Kuntastrategiasta säädetään tarkemmin kuntalain 37 §:ssä, jonka mukaan kunnalla on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia on toisin sanoen laissa erityisesti nimetty ja sisällöltään määritelty asiakirja, josta valtuusto päättää.

Lahdessa kuntalain 37 §:ssä tarkoitettu kuntastrategia kulkee nimellä kaupunkistrategia, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 28.10.2025. Luonnonsuojeluohjelma 2030 tukee kaupunkistrategian toteuttamista, mutta se ei itse ole kuntastrategia eikä kuntalain 14 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja. Sillä, että ohjelmalla on välillisiä vaikutuksia maankäyttöön tai talouteen, ei yksinään tee siitä kuntalain tarkoittamaa kuntastrategiaa.

Kuntalain 91 § ja hallintosäännön toimivaltamääräyksistä

Kuntalain 91 §:n mukaan valtuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille, mutta toimivaltaa ei saa siirtää asioissa, joista valtuuston on lain mukaan päätettävä. Kuten edellä on todettu, luonnonsuojeluohjelman hyväksymistä ei ole laissa erikseen kirjattu valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaksi, joten toimivallan siirrolle hallintosäännöllä ei ole ollut oikeudellista estettä.

Hallintosääntö ja päätöksenteko

Lahden kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunkiympäristölautakunta vastaa ympäristön- ja luonnonsuojelusta. Kaupunginhallitus puolestaan vastaa hallintosäännön kaupungin elinkeino- ja ympäristöpolitiikasta sekä kaupungin toiminnan yleisestä kehittämisestä. Luonnonsuojeluohjelma on kaupungin toimintaa ohjaava ohjelma, joka konkretisoi kaupungin jo hyväksytyjä strategisista tavoitteista ja ympäristöpolitiikkaa. Se on jatkoa kaupungin ympäristöohjelmalle ja liittyy kiinteästi kaupungin ympäristöpolitiikan toteuttamiseen.

Asian käsittely on edennyt hallintosäännön toimivaltamääräysten mukaisesti. kaupunkiympäristölautakunta on valmistellut asian ja käyttänyt sille kuuluvaa ympäristön- ja luonnonsuojelun toimivaltaansa tekemällä esityksen kaupunginhallitukselle, joka on hyväksynyt ohjelman ympäristöpolitiikasta vastaavana toimielimenä.

Johtopäätös

Kaupunginhallituksella on ollut hallintosäännön nojalla toimivalta hyväksyä Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2030. Päätös ei ole syntynyt lainvastaisesti eikä virheellisessä järjestyksessä. Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia perusteita, joiden johdosta päätös tulisi kumota tai muuttaa.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus (muutoksenhakuoikeus koskee vain oikaisuvaatimuksen tehnyttä)

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Toimenpiteet

Ote: oikaisuvaatimuksen tekijä

Liitteet

Numero Otsikko

15 Oikaisuvaatimus (henkilötiedot peitetty), kaupunginhallituksen päätös 4.5.2026 §
118, Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelma

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 171

Lisäys kaupunginvaltuuston v. 2026 seminaaripäiviin KV

4283/00.01.02.05/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää pitää seminaaripäivän keskiviikkona 7.10.2026."

Perusteluosa

Hallintosäännön yleisten määräysten II luvun 10 §:n mukaan toimitellaan päättää kokouksensa ajankohdasta ja paikasta. Kokous pidetään myös milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 10.11.2025 (§ 117) vuoden 2026 kokous- ja seminaariaikataulusta.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Syksyn 2026 valtuustoseminaari pidetään Oulussa. Matkalla Ouluun valtuusto vierailee Jyväskylässä ja saa katsauksen Jyväskylän kaupungin ajankohtaisiin asioihin, joten seminaaripäiviin lisätään keskiviikko 7.10.2026.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: yleiskirje, intraan

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 172

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksesta, joka koskee kaupunginvaltuuston päätöstä 16.3.2026 § 13

1907/10.02.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

suunnittelujohtaja Juha Helminen p. 050 387 8710

kaavoitusarkkitehti Marja Mustakallio p. 050 3878708

juristi Lauri Uski p. 044 4826810

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän kokousasian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle liitteessä esitetyn lausunnon.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän kokousasian osalta heti.

Perusteluosa

Valitus

Salpausselän luonnonystävät ry, [REDACTED] ja [REDACTED] ovat valittaneet valtuuston päätöksestä 16.3.2026 § 13, jossa kaupunginvaltuusto hyväksyi valituksen alaisen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen A-2940a Kilpiäinen, Omarannankatu 8, 10 ja 12, Kilpiäistentie 64, Tuomistontie 51 ja katu-, lähivirkistys- ja vesialueet sekä siihen liittyvätonttijaon muutosehdotus M-25-161.

Valitus on jätetty määräaikana ja valittajalla on valitusoikeus.

Hallinto-oikeus on lähettänyt valituksen 6.5.2026 (1205/03.04.04.04.16/2026) asiakirjoineen kaupungille lausunnon antamista varten viimeistään 5.6.2026 mennessä.

Kaavavalitus on laillisuusvalitus

Alueidenkäyttölain mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin kuntalaisissa säädetään. Kuntalain mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä vain laillisuusperusteilla eli että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä (menettelylliset virheet), että päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa tai että päätös on muuten lainvastainen (asialliset virheet).

Valituksen tiivistelmä

Valituksen tekijä vaatii kaavan kumoamista alueidenkäyttölain vastaisena.

Valituksessa on vedottu alueidenkäyttölain (AKL) 1 §:n, (lain yleinen tavoite), 5 §:n (kaavan tavoitteet), 9 §:n (vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa), 54 §:n (asemakaavan sisältövaatimukset) sekä aiemman Tuomistontietä koskevan korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun, KHO 2007:110 (2946/1/05 pvm 17.1.2007), vastaisuuteen.

Valittaja esittää, että kaavatyössä olisi pitänyt tutkia vaihtoehtona ulkoilureittiyhteys rannan kautta. Valittaja ei kuitenkaan esitä Tuomistontien

rakentamista rantaan. Valittajan mielestä kaavaprosessi on edennyt virheellisellä tavalla, koska rantareittiyyhteyttä ei ole esitetty vaihtoehtona ja tutkittu sen vaikutuksia, vaan esitetty ainoastaan ranta-alueen liittäminen asuintontteihin. Valittajan mukaan vesialueen täyttööä ei voi esittää tontin osana. Valittajan esittä, että rakennusala ei tule osoittaa ilman lupaa rakennetuille ja laajennetuille rakennuksille, mutta ei yksilöi luvattomiksi väittämiään rakennuksia.

Lausunnon tiivistelmä

Kaupunki pitää tärkeänä kaavatilanteen saattamista ajan tasalle. Alueella on pääosin voimassa 1948 voimaan tullut asemakaava, jossa Tuomistontie on kaavoitettu jatkumaan Kilpiäistentielle rantaa pitkin. Kaupungilla ei ole tarvetta toteuttaa katuysteyttä rantaan kuntatalouden, yhdyskuntarakenteen, maisemallisten ja ympäristövaikutusten perusteella. Katuyhteydellä ei myöskään ole liikenteellistä tarvetta.

Kaupunki pitää perusteltuna maanomistajien yhdenvertaisuuden vuoksi tarkistaa tonttien rakennusoikeuksia sekä saunarakennusten rakentamismahdollisuuksia. Kaavatyön tavoitteena on ollut ajantasaistaa myös ympäristön laatua koskevien kaavamääräyksiä, kuten hulevesien käsittelyä, istutusalueita ja istutuksia koskevia määräyksiä sekä rantarakenteiden vesilain lupakäsittelyyn liittyviä määräyksiä.

Kaavaprosessi on edennyt alueidenkäyttölain mukaisesti ja on turvattu osallisten osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun. Alueidenkäyttölain mukainen tiedottaminen on toteutunut. Saatuihin mielipiteisiin on vastattu yksityiskohtaisesti ja annettu perustellut vastaukset. Kaavaprosessissa ei ole tapahtunut menettelytapavirhettä, laki ei edellytä vaihtoehtoja, kuitenkin asemakaavan sisältövaatimusten tulee täyttyä.

KHO:n päätöstä vuodelta 2007 on noudatettu. kaavaratkaisu on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen. Riittävä viheralueverkosto ja liikkuminen niiden välillä toteutuu asemakaavaratkaisussa. Ekologiset yhteydet ja ulkoilureitistö

tavoitteellinen pääreitti toteutuu kaavassa. Jalankulun ja pyöräilyn tavoitteelliset pääreitit on huomioitu kaavaratkaisussa.

Ekologiset, taloudelliset, kulttuuriset ja sosiaaliset vaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa ja erillisessä vaikutusten arviointiliitteessä. Rantareittiä ei ole esitetty vaihtoehtona perustelluista syistä, kaavan laadinnassa on tehty tietoinen tarkoituksenmukaisuusvalinta.

Aiemman vesialueen täytön lainvoimaisuutta ja rakennuslupien lainvoimaisuutta ei ratkaista asemakaavalla.

Johtopäätös

Kaupunginhallitus katsoo lausunnossa esitetyn perusteella, että koska asemakaava täyttää alueidenkäyttölaissa asemakaavalle asetetut sisältövaatimukset, eikä se ole valituksessa esitetyillä perusteilla alueidenkäyttölain vastainen tai syntynyt virheellisessä järjestyksessä, tulee valitus hylätä perusteettomana ja saattaa kaupunginvaltuuston kaavan hyväksymispäätös voimaan.

Lausunnon antaja/Toimivallan peruste

Lahden kaupungin hallintosäännön 2026/10 31 §:n mukaan kaupunginhallitus ratkaisee asiat, jotka koskevat selityksen antamista valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta.

Liitteet

- Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö
- Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle
- Lausunnon liite 1. Asukastilaisuuden muistio 11.9.2025
- Lausunnon liite 2. Karttaotteita Lahden oikeusvaikutteisen yleiskaavan Y-205 selvityksistä
- Lausunnon liite 3. Yleiskaavaan selvitys, Lahden ekologinen verkosto 2019

- Lausunnon liite 4. Yleiskaavaan selvitys, Lahden virkistysalueverkoston yleissuunnitelma 2020
- Lausunnon liite 5. Yleiskaavaan selvitys, Päijät-Hämeen pääpyörätieverkko 2022

Muu Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle toimitettava aineisto

- Lahden kaupunginvaltuuston päätös 16.3.2026 / § 13 päätösasiakirjoineen
- Valtuuston hyväksymismerkinnällä varustettu värillinen kaavakartta määräyksineen
- Asemakaavahakemuksen liitteenä olleet lainhuutotodistukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Hämeenlinnan hallinto-oikeus 5.6.2026 mennessä.

Liitteet: Hämeenlinnan hallinto-oikeus 5.6.2026 mennessä.

Liitteet

Numero	Otsikko
16	Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö, valitus, Lahden kaupunginvaltuuston päätös 16.3.2026
17	Valitus, kaupunginvaltuuston päätös 16.3.2026 § 13
18	Valituksen liite 1, KHO:n päätös 2007
19	Valituksen liite 2, SSLY:n vastaselitys Kouvolan HO:lle 2004
20	Lahden kaupunginhallituksen lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksesta kv 16.3.2026 § 13
21	Lausunnon liite 1, asukastilaisuuden muistio 11.9.2025
22	Lausunnon liite 2, karttaotteita yleiskaavan selvityksistä
23	Lausunnon liite 3, Lahden ekologinen verkosto 2019

Numero	Otsikko
24	Lausunnon liite 4, Lahden virkistysalueverkoston yleissuunnitelma 2020
25	Lausunnon liite 5, Päijät-Hämeen pääpyörätieverkko 2022
26	Lausunnon liite 6, A-2940a asemakaavakartta valtuuston päätöksen hyväksymismerkinnällä

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 173

Lahden kaupungin ja yrittäjäjärjestön seudullinen elinvoimalupaus

3165/00.05.02.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

elinvoimajohtaja Elina Laavi, p. 040 708 2121

elinkeinopäällikkö Miikka Venäläinen, p. 044 018 7378

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Lahden kaupungin, Lahden Yrittäjien, Nastolan Yrittäjien ja Päijät-Hämeen Yrittäjien välisen seudullisen elinvoimalupauksen.

Perusteluosa

Lahden kaupunki sekä Lahden Yrittäjät, Nastolan Yrittäjät ja Päijät-Hämeen Yrittäjät ovat valmistelleet valtuustokaudelle seudullisen elinvoimalupauksen.

Lupauksella sitoudutaan yhdessä edistämään yrittäjäystävällistä ilmapiiriä sekä vahvistamaan kaupunkiseudun elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa.

Kaupunginhallituksen hyväksynnän jälkeen osapuolet allekirjoittavat elinvoimalupauksen.

Osapuolet sitoutuvat lupauksessa seuraaviin yhteisiin painopistealueisiin:

Aktiivinen vuoropuhelu

Kaupunki käy aktiivista ja säännöllistä vuoropuhelua yrityssectän kanssa. Vuoropuhelun käytännöistä sovitaan yhdessä yrittäjäjärjestöjen kanssa.

Nuorten kesätyö- ja harjoittelupaikat

Kaupunki ja yrittäjäjärjestöt edistävät lahtelaisten nuorten työllistymismahdollisuuksia paikallisissa yrityksissä sekä viestivät nuorten työllistämisen merkityksestä. Tavoitteena on vuosittain 1 000 kesätyö- tai harjoittelupaikkaa.

Yritysvaikutusten arviointi

Päätöksenteossa huomioidaan systemaattisesti yritysvaikutukset. Arvioinnin tukena käytetään Suomen Yrittäjien laatimaa yritysvaikutusten arviointimallia.

Sujuvat kaavoitus- ja lupaprosessit

Kaavoitus ja lupamenettelyt toteutetaan sujuvasti ja ennakoitavasti. Yritysten näkemykset huomioidaan valmistelussa varhaisessa vaiheessa.

Yrittäjämönteiset hankinnat

Kaupunki edistää markkinavuoropuhelua ja markkinakartoituksia ennen kilpailutuksia sekä kehittää hankintaprosesseja yhdessä yrittäjäjärjestöjen kanssa. Hankintoja pyritään pilkkomaan siten, että mikro- ja pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Seuranta ja arviointi

Elinvoimalupauksen toteutumista ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti kaupungin ja yrittäjäjärjestöjen yhteisissä tapaamisissa.

Seudullinen yhteistyö

Lahden kaupungin rooli maakunnan keskuskaupunkina huomioidaan päätöksenteossa siten, että vaikutukset kohdistuvat myönteisesti koko kaupunkiseudun yrityskenttään.

Elinvoimalupaus vahvistaa kaupungin ja yrittäjäjärjestöjen välistä pitkäjänteistä yhteistyötä ja tukee seudun kilpailukyvyn yhteistä kehittämistä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Heta Vihervirta-Vuontelo, Jouni Suonpää, Jarno Virta

Liitteet

Numero Otsikko

27 Seudullinen Elinvoimalupaus

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 174

Kaupungin edustajan määrääminen Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle

2355/00.00.01.10/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän kokousasian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1) määrätä omistajaohjauksen johtajan Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa, joka pidetään keskiviikkona 10.6.2026 klo 13.00 Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:n tiloissa, os. Niemenkatu 73, Lahti sekä Teams-sovelluksen kautta,

2) antaa yhtiökokousedustajalle muut tarpeelliseksi katsomansa toimiohjeet.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Yhtiökokouksen kokouskutsu on esityslistan liitteenä.

Lahden kaupungin edustajat hallituksessa ovat olleet:

Juha Viljamaa (pj.)

Päivi Kossila (vpj.)

Markus Pälli

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Valtakirja yhtiöön, ote+asiakirjat edustajalle

Liitteet

Numero Otsikko

28 Kokouskutsu, ylimääräinen yhtiökokous 10.6.2026, Päijät-Hämeen
Laitoshuoltopalvelut Oy

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 175

Asemakaavan muutosehdotus A-2930, Kilpiäinen, Valkamankatu 7 sekä siihen liittyvä tonttijakoehdotus M-25-168 KV

1290/10.02.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaavoitusarkkitehti Pasi Widgren p. 044 483 1717

tonttijaon osalta maanmittausinsinööri Eija Eskelinen p. 040 833 8675

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2930, Kilpiäinen, Valkamankatu 7 sekä siihen liittyvän tonttijakoehdotuksen M-25-168.”

Perusteluosa

Asemakaava-alue sijaitsee Lahden kaupungin Kilpiäisen (8.) kaupunginosassa korttelissa 8202. Etäisyys on noin 5,5 km Lahden ydinkeskustasta pohjoiseen. Alue rajautuu itäosastaan Hollolan kuntaan ja eteläosastaan Vesijärveen. Suunnittelualan pinta-ala on noin 0,75 ha.

Kaavatyön tarkoituksena on muuttaa olemassa oleva erillispientalojen korttelialueen kaavatontti useammaksi pientalotontiksi suunnittelualan pohjoisosassa. Suunnittelualan eteläosa muutetaan lähivirkistysalueeksi.

Valkamankadun päässä jatketaan katualuetta kääntöpaikkaa ja tonteille ajoa varten.

Kaavamuutoksella mahdollistetaan alueella olevan tyhjän rakennuspaikan hyödyntäminen asuinkäyttöön nykyistä lähistön korttelirakennetta jatkaen. Eteläosan muuttaminen lähivirkistysalueeksi turvaa ranta-alueen luontoarvoja.

Kaava-alueella lisätään rakennusoikeutta. Erillispientalotontteja (AO) muodostetaan kolme nykyisen yhden rakennuspaikan sijaan. Pientalotontit ovat kooltaan 1015 – 1414 m² ja rakennusten kerrosluvuksi määritetään enintään kaksi kerrosta ja kokonaisrakennusoikeudeksi kullekin tontille 300 + t50 kem². Rakennusoikeuden kokonaismäärä kasvaa 750 kem²:stä 1050 kem²:iin.

Tonttien 28 ja 29 länsipuolella olemassa oleva avo-ojayhteys säilytetään kaavamuutoksessa. Kaavaehdotuksessa kulkuyhteyttä Valkamanpuiston itäreunan kautta kiinteistölle 878:6 (yhteisalue) on tarkennettu niin, että se säilyy, mutta rakennusvalvonnan suosituksesta kaavamerkinnäksi muutetaan (pp). Tämä mahdollistaa polkumaisen kulkuyhteyden lähistön useiden kiinteistöjen venevalkamana olevalle yhteisalueelle. Kulkuyhteys mahdollistetaan kaavassa myös yhteisalueen vierestä lännen suuntaan.

Kaupungin strategian (2022) mukaisesti kaava mahdollistaa kaava mahdollistaa kestävän kaupunkirakenteen, kaupungin kasvun, vahvistaa Lahden asemaa pääkaupunkiseudun lähialueena ja parantaa asuinalueiden viihtyisyyttä.

Kaava edistää asukkaiden hyvinvointia hyödyntämällä lähiluontoa kestävästi, lahtelaisten yhteisöllisyyttä ja me-henkeä.

Lahden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman 2022 (KV 5.9.2022 § 86) mukaisesti kaava vahvistaa alueen tai kaupunginosan ominaispiirteitä.

Vaikutusten arviointi

Kaavamuutoksessa muutokset ihmisten elinoloihin tai elinympäristöön nykytilaan verrattuna ovat maltillisia.

Kaavamuutos vaikuttaa jonkin verran maa- ja kallioperään, erityisesti tonttiajoyhteyksien rakentamisen yhteydessä ja alimman rakentamiskorkeuden huomioinnissa. Alue ei ole pohjavesi- tai pohjaveden muodostumisaluetta. Alueen valuma- ja hulevedet puretaan avo-ojayhteyttä pitkin Vesijärveen.

Kaavamuutosalueen etelä- ja itäosissa on luonnonarvoja, mutta rakennuspaikkojen vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin ovat vähäisiä. Kaava lisää viheralueita ja tukee ekologisia yhteyksiä. Kaavamääräyksissä on huomioitu lepakoiden suojeleminen valaistuksen ja maankäytön ohjauksella.

Kaavamuutos tukee olemassa olevan pientaloalueen täydentämistä ja hyödyntää nykyistä infrastruktuuria. Liikenteelliset vaikutukset ovat vähäisiä, mutta Valkamankadun kääntöpaikka parantaa liikenneturvallisuutta. Taloudellisesti kaava tuo kaupungille tuloja tonttien myynnistä ja verotuloista. Kustannuksia syntyy muun muassa infrarakentamisesta ja maanhankinnasta.

Alue on jo rakennettu eikä sisällä suojelukohteita, joten kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön.

Tarkempi vaikutusten arviointi on selostettu kaavaselostuksen kohdassa 5.4.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu 06.03.2024 julkaistussa kaavoituskatsauksessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu 26.09.2025 ja luonnosvaiheen kuuleminen on pidetty 16.10.–30.10.2025.

Luonnosvaiheen kuulemisen aikana saatiin 5 kpl lausuntoja ja 3 kpl mielipiteitä. Luonnosvaiheen lausunnot ja kirjallisesti saadut mielipiteet ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Lahden museoilla ja LE-Sähköverkolla ei ollut huomautettavaa tai lausuttavaa kaavaluonnoksesta.

ELY-keskuksen lausunnossa esitettiin, että hulevesien hallinta tulee järjestää muilla tavoin kuin imeyttämällä. Lausunnossa vaaditaan, että kaavassa on määrättävä alin rakentamiskorkeus.

Lahden ympäristöpalveluiden lausunnossa esitettiin, että kaavatyössä selvitetään mahdollisuus säilyttää eteläisimmän AO-tontin puusto liito-oravan kulkuyhteyden turvaamiseksi. Lisäksi esitettiin huoli kaavamuutosalueen ulkopuolisen tervaleppäluhta-alueen suojelun toteutumisesta ilman kaavamerkintää.

Lausunnossa muistutettiin, että vieraslajeja, kuten komealupiinia, sisältävä maa-aines voi levitä uusille alueille, jos sitä käytetään muualla. Tämän vuoksi kyseinen maa-aines tulee toimittaa asianmukaiseen käsittelypaikkaan.

Lahden rakennusvalvonnan lausunnossa esitettiin kaavamääräyksiin tarkennuksia ja täydennyksiä.

Mielipiteissä korostui polkuyhteyden mahdollistaminen kaavamuutosalueen eteläosaan muodostettavalle lähivirkistysalueelle etenkin Poukamankadun suunnalta.

Kaavaselostusta ja kaavakarttaa on tarkennettu ja täydennetty lausuntojen ja mielipiteiden perusteella hulevesien käsittelytavan selvityksellä ja hulevesimääräyksellä, alimman rakentamiskorkeuden lisäämisellä, liito-oravien itä-länsisuuntaisen kulkuyhteyden arvioinnilla, vieraslajien leviämisen riskien arvioinnilla, rakennuksiin ja piharakentamiseen liittyvillä kaavamerkinnoilla sekä kaavassa aluetta yhdistävän polkuverkoston mahdollistamisen osalta.

Tarkempi vuorovaikutus on selostettu kaavaselostuksen kohdassa 4.6.1.

Kaavamuutosehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset

Asemakaavan muutosehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 4.12.2025-12.1.2026. Ehdotuksesta jätettiin 3 kpl lausuntoja. Nähtävilläolon päättymisen jälkeen jätettiin yksi muistutus, joka ei aiheuta toimenpiteitä. Lausunnot ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Lausunnoissa ELY-keskus toteaa, että kaavaehdotukseen sisältyvä ohjeellinen polkuyhteys voi heikentää ranta-alueen luontoarvoja ja vaarantaa rauhoitetun vuorijalavan säilymisen, minkä vuoksi suojeluarvot ja vaikutukset tulee huomioida asemakaavassa tarkemmin. Lisäksi tontin istutuksissa tulisi ottaa huomioon luonnonvaraiset kasvilajit. Ilmastovaikutusten arviointia tulee vielä monipuolistaa. Lahden ympäristöpalvelut puolestaan esittää, että liito-oravan kulkuyhteyksien kannalta merkityksellisten puiden säilyminen tulisi turvata kaavamääräyksin tai vaihtoehtoisesti arvioida riittävästi kaavan vaikutukset kulkuyhteyksiin. Lahden museot toteaa, ettei sillä ole hankkeesta huomautettavaa.

Vastineet lausuntoihin

Kaavaehdotusta on täydennetty merkitsemällä säilytettävä vuorijalava sen luontoselvityksen mukaiseen sijaintiin kaavakartassa. Kaavan is-merkintää on tarkennettu huomioimaan luonnonvaraiset kasvilajikkeet, ja kaavaselostusta on täydennetty ilmastovaikutusten arvioinnin osalta.

Kaavamuutoksessa on tarkasteltu puuston säilyttämistä AO-tonteilla, vaikka alueen pinnanmuotoja joudutaan muokkaamaan rakentamisen, kuivatusratkaisujen ja kulkuyhteyksien vuoksi. Puustoa turvataan erityisesti Valkamanpuiston VL-1-alueella, joka säilytetään luonnontilaisena, sekä luo-merkinnällä osoitetulla monimuotoisuuden kannalta arvokkaalla alueella. Lisäksi AO-tonttien istutusmääräyksillä tuetaan puuston säilymistä ja liito-oravien mahdollista kulkuyhteyttä itä-länsisuunnassa.

Muutokset kaavaehdotukseen nähtävilläolon jälkeen

Lausuntojen perusteella kaavakarttaa ja -määräyksiä on muutettu seuraavasti:

- is-määräystä on täydennetty tekstillä "tontilla pyrittävä säilyttämään luonnonvaraisia kasvilajikkeita"
- kaavakarttaan on lisätty säilytettävä puu (vuorijalava) luontoselvityksessä osoitettuun sijaintiin.

Muutosten vähäisyyden vuoksi kaavaehdotusta ei ole tarpeellista asettaa uudelleen nähtäville.

Tonttijako

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään tonttijako M-25-168.

Kaavan laatimisesta perittävät maksut

Kaava laaditaan kaupungin aloitteesta, joten siitä ei peritä maksuja. Asemakaavan muutos ei vaadi maankäyttösopimusta.

Toimivallan peruste

Lahden kaupungin hallintosääntö 2026/10, Kaupunkiympäristön palvelualueen erillissääntöjen toimivaltataulukko: Kaavoitus, tonttijako ja kiinteistönmuodostus.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: Valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: sähköinen tiedoksianto Lupa- ja valvontavirasto.

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,

sähköisesti:

kuulutus Lupa- ja valvontavirasto

kuulutus + kartta Maanmittauslaitos,

kuulutus + kartta Päijät-Hameen liitto,

kuulutus + kartta Kaupunkiympäristön palvelualueen kaupunkisuunnittelu

Päätöshistoria

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 18.11.2025

§ 132

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää asettaa asemakaavan muutosehdotuksen A-2930 sekä tonttijakoehdotuksen M-25-168 julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2930 sekä siihen liittyvän tonttijakoehdotuksen M-25-168.”

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Numero	Otsikko
29	A-2930 Kaavaehdotuskartta KV
30	A-2930 Kaavaselostus ja seurantalomake KV
31	A-2930 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Numero	Otsikko
32	A-2930 Luonnosvaiheen lausunnot
33	A-2930 Luonnosvaiheen mielipiteet
34	A-2930 Ehdotusvaiheen lausunnot
35	A-2930 Havainnollistava aineisto (viitesuunnitelma)
36	A-2930 Valkamankatu 7 luontoselvitys
37	A-2930 Tonttijakokartta M-25-168

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.06.2026

§ 176

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta 19.5.2026
- Kaupunkiympäristölautakunta 19.5.2026
- Sivistyslautakunta 19.5.2026
- Lahden seudun jätelautakunta 21.5.2026

Toimielinten pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla [Dynasty-verkkopalvelussa](#)

- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän yhtymäkokouksen pöytäkirja 19.5.2026
- kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 22.-28.5.2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Toimenpiteet

-

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

38	Vh-päätösluettelo kh 1.6.2026
----	-------------------------------

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 158, § 159, § 160, § 162, § 164, § 165, § 166, § 167, § 168, § 169, § 171, § 172, § 175, § 176

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (kuntalaki 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (Etuostolaki 22 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 161, § 163, § 173, § 174

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimusohjeet

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Lahden kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä klo 15.00 mennessä.

Kun käytetään tavallista sähköistä tiedoksiantoa, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Kirjeitse tapahtuvan tiedoksiannon kohdalla asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 14

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on mainittu ilmoitettu päätöksessä/otteessa.

Kirjaamon yhteystiedot:

Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi

Puhelinnumero: 03 814 2214

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahti-Piste Palvelutori, Aleksanterinkatu 18, 15140 Lahti

Lahti-Pisteen aukioloaika on klo 8.00–18.00. Oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä paperinen oikaisuvaatimus on kuitenkin jätettävä kirjaamon (= viraston) aukioloaikana eli klo 15.00 mennessä, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

nro 14

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Lahden kaupungin kirjaamosta.

Päivämäärä, jolloin pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon, on merkitty pöytäkirjan kansilehdelle.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 170

nro 14

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Valitus hallinto-oikeudelle tehdään ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/>.

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Puhelinnumero: 029 56 42210

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5

asiakaspalvelu sijaitsee oikeustalon 1. kerroksessa

Aukioloaika: maanantaista perjantaihin klo 8.00–16.15

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti ja hallinto-oikeudelle ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelua käyttäen. Myös muu sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot. Myös kotikunta on hyvä ilmoittaa. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallintotuomioistuimen sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Jos valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

nro 14

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen valituskirjelmä on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksut

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).